

Награда
Десанка
Максимовић

Петар Пајић

ПОЕЗИЈА

Изабране песме

Награда
Десанка Максимовић

Награда
Десанка Максимовић
20
Петар Пајић
2014

БИБЛИОТЕКА НАГРАДА „ДЕСАНКА МАКСИМОВИЋ“

- 1
Љубомир Симовић / УЧЕЊЕ У МРАКУ
- 2
Стеван Раичковић / РАНЕ И КАСНЕ ПЕСМЕ
- 3
Миодраг Павловић / СРБИЈА ДО КРАЈА ВЕКА
- 4
Танасије Младеновић / НА КРАЈУ МИЛЕНИЈУМА
- 5
Матија Бећковић / ОД – ДО
- 6
Милован Данојлић / РАЗГОРЕВАЊЕ ВАТРЕ
- 7
Бранислав Петровић / ГРАДИЛИШТЕ
- 8
Борислав Радовић / ПЕСМЕ
- 9
Слободан Ракитић / ПЛОВИДБА
- 10
Радмила Лазић / СРЦЕ МЕЂ ЗУБИМА
- 11
Милосав Тешић / У ТЕСНОМ СКЛОПУ
- 12
Алек Вукадиновић / КЊИГА ПРСТЕНОВА
- 13
Слободан Зубановић / КАД БУДЕМ ИМАО 64 ГОДИНЕ
- 14
Мирослав Максимовић / ШАПАТ КИШЕ О СЛОБОДИ
- 15
Рајко Петров Ного / ЧОВЕК СЕ ВРАЋА КУЋИ
- 16
Мирјана Стефановић / ПРОМАЈА
- 17
Душко Новаковић / ЗАБАВА ЗА УТУЧЕНЕ
- 18
Владимир Копицл / ТУФНЕ
- 19
Милан Ђорђевић / ПЕПЕО У БАШТИ

Петар Пајић

ПОЕЗИЈА

Задужбина „Десанка Максимовић“
Народна библиотека Србије

Београд
2015

РЕЧИ

Кад све ишчезне, кад све стане,
све око нас, бића, предмети,
ништа ни тада неће умрети,
у речима ће да остане.

Кад све изађе из облика,
кад време трајање спречи,
све ће се претворити само у речи,
у ваздуху остаће слика.

У реч ће опет поново стати
цео свет који је реч створила,
у почетку је реч само била,
на крају реч ће само остати.

РАНЕ ПЕСМЕ

ЧЕЖЊА

Вече је одвукло за собом
бело повесмо дана.
Од тишине су ми рањене руке,
нежност капље са усана.

Знам да негде миришу сенокоси
и неко да плаче неутешно.
Знам да месец грли јасике,
а оне му се нуде грешно.

Нема мени девојака ни смеха,
сутонска чежња је без гнезда.
Усамљен машем витком грању
по коме пада роса звезда.

ОЧИ

Очи су светови које носимо,
очи су саме и непознате,
њима често љубав просимо
и много штошта оне врате.

Очи су пуне дивних срастања,
све оне крију у виру мрака,
мајских сутона жута цветања,
тугу понеких растанака.

Када се родих прво ме видеше
пресрећне очи моје мати,
кад будем умирао ко зна чије ће
последњи пут ме погледати.

ЛУДАЦИ

Они су против математике
лудаци везаних руку.
Њихов мозак у тамном хуку
открива нове видике.

Они су мирни као деца
док седе крај голог зида.
Из помереног њиховог вида
расту тамне куле до месеца.

ОБАЛА

Излазим на обалу кад будан мрак
напуни очи, падне до дна у воде.
Говор ми слушају ветар и шљунак
и напета једра која никуд не броде.

Ова обала личи увек на жену.
Њој долазе сви бродови и вали.
Обала је влажна и има слану пену
а тебе нема на обали.

Ако су ти ко месец бела колена,
ако ти под погледом љубичица изгрева,
ако си увек далеко заљубљена,
ако ти коса таласање пева,

ходи, јер ја сам камен што расте са обале
и собом широку таму дуби,
(модре су шуме у воду пале,
риба са рибом почиње да се љуби).

О, ја сам од мачева и беле таме,
усне ми јагодње горче због љубави,
ходи, ти имаш бело раме
а мени младост крвари.

Ова је обала од ветра и белутака,
од шуморења по песку и ували.
обала је пуна хладног мрака,
а ја сам сам на обали.

БАЛАДА

Ти си добра као ова долина
која пати, јер нема јеленских очију
чија се ноћ и лепота пружају некад до срца,
и лежеш топла на ливаду, са рукама изнад главе
док мрак не постане луд и крв не боли.
Тада од твојих усана постајем тихо горак,
могу убити да не викнем и не прокунем себе,
од твојих руку сам груб као разбојник,
који се заплаче кад види сломљено крило птице.
Никада не говори моје име док смо заједно,
док месец, као стаклен, негде далеко
добија зелено чело од зелених вода,
од шума и од неба.

СВЕТЛОСТИ ГЛАДИ

Светлости воћа, гладних небеса,
љуљање киша завичајног свода,
светлости душе, опаког меса,
светлости грознице, мрака, плода.

Рушкање бљузге испод светлице,
лице у лице – дан се исели,
клијање земље, разбарушене птице,
простори које смо с југа пренели.

Падање цвећа, побуна смела,
црвена јесен, ракија, Шумадија,
пресечен месец, кост ко смрт бела,
ветар кроз звериње што ћарлија.

Падам ли, ево, падам низ пут,
оца сте многа убили, дан се гаси.
Низ нож се сливам, још забезекнут,
Сербљи се секу, Раци, Власи.

Још ме, гле, ево, где се комадам
у сјају биља љубичастог,
низ грање трешње лудо страдам,
сливам се низ мора као јастог.

Низ воде грозне, небеса чиста,
низ усне наше цветају воћне,
о, поља глади, оно што блиста
у жељи лета, змије моћне.

Разигран мрак, свемоћни немушт,
рађање песме, рогови млека,
посечена светлост, оштра крљушт,
рађање речи, ехо одјека.

О, церне вијуге, путеви злости,
Сербљи на миру код Криводана,
Лудило једино ће да нас премости
У видик нов, слова опрана.

АКО ПОРАСТЕМО ДО ЗВЕЗДА

Ако порастемо до звезда,
сетимо се последње ниске улице
где су најдуже трајале године рата
и где је сунце као стаклени цвет хладнило,
ако порастемо до звезда
сетимо се очију
у којима су расли гладовани хлебови
наместо свих суза и смејања,
ако порастемо до звезда,
сетимо се одлуталих дечака,
како нису имали смисла за неку видну нежност,
јер су прерано угледали домове
стрељане и логороване са људима и сестрама,
ако порастемо до звезда,
оставимо свој вид испод нашега раста.

РАТ

Рат потмуло хукти по потонулим бродовима
својом зебњом
и својим црним страхом,
он се никада нигде још није завршио,
отишао је у јаме оних које је убио,
преселио се у гробље на моме челу,
наделио се у вилице подављених морнара,
рат се маје као страшило по пределима битака
око Колубаре, око Козаре,
он траје у раздвојеној љубави,
у бомбама, у рупама од граната,
у подрумима,
као разапети паук у отрованим умовима.

Рат корача са дрвеном ногом неког човека
присутан у том дрвету са топовима
и болницама,
страшно је опљачкао нечију смрт.

Рат се никада нигде још није завршио.

НОЖ

Овај војник има нож
који почиње да расте.
То је леп нож
од мрака и љубичица.
Ја кршим руке
и осећам болове.
Моје тело је пуно благог хлеба.
Војник лежи испод дана
и из њега нож незаустављиво расте.
Нишани ме њим.
Једног поподнева,
на Калимегдану.

ДВА ПСА

Од горке душе, до црног сунца
кад седим за столом и мислим како су
била два добра пса, која су се волела
летњим скитњама, месечарским лајањем,
два добра пса, негована простим срцем,
на крају мучки убијена због верности,
у једно вече, деца су брзо заборавила
и укус барута изашао је из мисли,
али сада, као пусто лето, као празан август,
тамо испред врата од пејзажа,
као болно лајање једног напуштеног дворишта.

КЛИКЕРИ

Црвени и жути, гоне се, играју јуре,
разбијају један другом смешна дебела лица,
црвени и жути један у другог зуре
иза једног камичка, иза високих ивица,
не може да се докаже да они за мржњу знају,
не може бити ни речи да се воле,
црвени и жути само се котрљају
са главама од глине које никад не боле,
и на крају остану, на улици зевају,
преполовљених стомака један уз другог ћути
и ништа им није јасно и ниочему не знају
добри и глупи кликери црвени и жути.

ЛЕПТИР

Тај лептир безазлен и помало плав
Улази у све душе заљубљених,
У час кад се будим, кад је просто сав
Од нашега срца, крила запаљених,
Неприметан, титрав, слабачак ко мрав,
Пролети просторе хаоса у мени,
Кад лежим болестан, кад корачам здрав,
Полети у свакој запаљеној вени,
Тај лептир свемоћни, тај велики лав,
У песми, на води, у лепом ваздуху,
ујутру из сунца у собу ми ушав
сади врт у оку и април у слуху.

БИК

Бикове очи и нежности до небеса,
пободени у чело, кад трава руди!
Исконска суза се заљуља и пробуди,
док тоне снага у тами крви и мяса.
Крај ува, мирно, плаве се љубичице,
а грумен радости у зеницама вене.
Прокуни матадоре и закопчане арене,
јер су рогови оплемењене убице.
Исукани ужасно, срце ће да пробију.
Између рогова лептир је стао раширен.
И чека да види, племенит и смирен,
како ће два сунца да се побију.

РИБЊАК

На зиду неба, доле, ватре разне,
под рибњацима жуте и зелене
као у паклу, о те слике празне,
хладно око које немо блене,
на свих шест страна глатке рибе броде,
диже се ветар, остаје у слуху,
рађају речи изнад труле воде,
речи близу, негде у ваздуху,
рибњак с лешевима сенки и светлости,
с провидним телом изврнутог света,
закључан у лишћу где су ретки гости,
под главу су му небеса донета.

ВОЋЕ

Оно има облик уљуљане воде,
Оно нас мами са дна беле зделе,
Пуно је сунца и зле непогоде
И црних руку што су га унеле
У нашу собу! О тај облик раја
У коме предео иза брда пева,
Од лептирова и од завичаја.
Воће у самоћи пред нама успева
Само да нас прене, да нас заустави
Са својом даљином где мали пан спава;
Август са реком на столу борави
У бледилу плода који очајава.

КРИСТАЛИ

Модри вирови са полусенкама ваза,
Залеђени цветови очајно се титрају,
У полудану, на столу лепог млаза,
Вода и небо сјајно се играју, играју.
И заробљено блиста се врело лето,
Крије се глас псета што у кристалу лаје,
Варљиво долазећи и одлазећи све то
Са полумесецима на белом столњаку траје.
Реско се расипа у малој, веселој дами,
Остаје једино блиско у дну пусте самоће,
И као суза у сасвим касној тами
Разбија чело и буди цвеће и воће.

ПОДРУМ

Под стопалом собе са огледалима
самује остављени свет, у једном тамном углу:
једна сломљена столица,
чији је облик већ старомодан
и на коју већ деценијама нико није седао, један
дотрајали капут,
пао са зарђалог ексера
под трбух бурета пуног мрака,
једна заборављена лутка,
једна остављена игра,
шупаљ лонац
и пуно таквих ствари које су изгубиле своје облике.
Кад улазим у подрум, ја палим жуту сијалицу.
Паучина се у дубоком миру клати.
Обасјана гробница
под стопалом собе са огледалима.
Кад угасим жуту сијалицу,
ствари тада уздахну и кажу ми „лаку ноћ“.
А ја се пењем уз степенице.
Напољу је висок дан.
Соба са огледалима је пуна сенки
и бешумно понавља моје покрете.

ВИОЛИНА

Понешто плача, понешто смеха пролази
кроз танке прсте беле и љубичасте,
док се у мени звезда са листом мази
и љубав шумно на виолини расте.

О далека песмо по усамљеним чардама,
о разбојничка туго испод вашарске шатре,
и анадолске очи, загонетне ко тама,
помало од тишине, помало од бујне ватре,
о играчице у сутон, у мојим прозорима,
звук се ко нож сребрно до груди пружа,
пролази песма скривена у циганима
као бунило изумирућих ружа.

БОЛ

Догорева црвени пејзаж крви
са својим тамницама и својим небесима,
на обешеним гранама, у сусталоим зверима,
у ископаним јамама, у напуштеним корацима,
кроз подземне реке, у помиреном западу,
у изветреном отвору, у влажном баруту,
пред музејима, пред завршеним ратовима,
у љубавницима, на зеленом пропланку,
догорева, страшно догорева, црвено име крви.

ПОСЛЕ ТВОГА ОДЛАСКА

Остани после одласка.
Сакри се негде, ако можеш, ту около.
Поклони своје очи, на пример, прозору.
Увуци своје прсте у танке биљке из вазе.
Сакри се, ако можеш, овде свуда.
Остави своје тело у дугој змији на зиду.
Пренеси свој глас у мирис собног цвећа.
Остани, ако можеш, после одласка.
Сакри се ту негде, ако умеш.

НЕДЕЉА

Не знам да ли је ово недеља.
Сунце силази на булевар.
Липе слуте жути пожар.
Ја знам да је ово недеља.

Каменом човеку који нема оклопа
гуштер из уста хладно тело извлачи,
Небо од росе у црну земљу се свлачи
и отруднеле руднике копа.

У зору ову пуцају млада стабла
и звер оставља своје топло лишће
и протежући ведро мишиће
чуди се светлу што пада из плавог кабла.

Сливају се густе и црне смоле
низ наше бледе и очуване прсте.
У себе примамо сабље витке и чврсте,
али нас здрава места једино боле.

БУЂЕЊЕ

Кад почне да одлази дубока вода мрака
и крв ко камен отежа,
из сна се каменог будим,
па ветровима чело, копљима груди нудим,
ја, који не носим име батака и јунака.
Мислим како негде ливада зелена има,
из ње ће да изрони пенаста грива сунца,
а кошара је тесна, чује се рика јунца
који ће ливаду да гризе папцима и зубима.
Пољупцима су рибе заклале се у реци,
она је до грла овог јутра црвена,
она јовама разбија мека колена,
у њој су као грудве ископнели месеци.
У себи разапет
ја сан голгота и луда жеља
да сломим камени сан
и мрак тај да прегазим,
и у језеро дана,
у бели вир да слазим
и на обронку да се последњим метком стрељам.

ЈАНУАРСКА ПЕСМА

Иза залеђених врата измисли повратак птица.
Ти још умеш толико да ствари личе на лето.
У зиду запали песму скривеног свирца.
Под прозором на звезде диже се ноћу псето.
Ти можеш да се играш са хладном месечином.
Зидови оштри постану. Напољу снег се стакли.
Помисли:
и вук и јагње под овом бистром тишином
невидљивом су ловцу у светлу јаму умакли.

Бронза у теби мирује отежала.
На крају града диже се кристална шума.
Жилави ветрови плету се из увала
и шибају тешко и витко као гума.

Иза залеђених врата позиви да се врати
тај облик лета. Ти можеш. Оно снажи.
Палма се, зелена, равномерно клати.
И црнац го седи на дуборезној плажи.

СТАБЛО

Кроз стабло тече вода. Како блиста
вода! У стаблу славуј пева.
Руши се светлост и мрак. Стабло листа
под кором. Пуно је малих ножева.
Кроз стабло тече вода, видим је како блиста.

Певач се буди. Глас умрлих
диже се из саркофага. Глас вечити.
Земља свиће. Преточена су тела врлих.
Са затвореним устима опет су речити.
Певач се буди и глас умрлих.

Плод има сто година. То време
остари. Стабло је остало свеже.
У њему расту шуме. У њему ниче семе.
Разбојник и краљ, измирени, заједно леже
у плоду. Зауоставило се време.

ОБАСЈАНА НАДА

Стојиш са рукама од леда. Са очима од леда.
Али светлост гласа још непобитно гради.
Ни једно твоје срце још неће да се преда
иако ноћ из тебе последњу ватру вади.
Стојиш усправан са надом поларног леда.

Порушене су у теби смешне играчке.
Изашао је пријатељ Он и пријатељица Она.
Стојиш обасјан утробом таме тровачке.
Осећаш да ће те располутити нека огромна звона.
Умрле су све крхке, танке играчке.

Непоражен си ти. Сам са својим храмом
од светлих речи. Иако лед ти прети.
Заустављаш га ђавољи. Заустављаш га псалмом
и телом убијеног, с ранама пуним клетви.
Непоражен си си са својим великим храмом.

ОДЛАЗАК

Оставити те очи утопљене у облак
и не бити више окован на сивој стени,
негде, ко зна куда, крени,
пре него се дошуња зелени совин мрак.
Никле су усамљенички запаљене шуме.
Птица је залутала и полудела сама.
Тишина и зебња су у нашим венама
а нико да нам објасни не уме.

Заборавити на дом
са хладовом лозом до крова,
ветар ће разбити прозоре
и тешка старинска врата,
опустошиће нам собу, оборити вазне од злата,
долази једна празнина и једна пустош нова.
Односи што је живело цео цвек у огледалу.
У укоченим рамовима, под стаклима,
и месечина и љубав и плима,
сломљени су на поду, у кристалу.

Далеко је, о, далеко, оно прегорко море
чија је вода спасоносна
за наша рањена стопала.
У наш скитнички сан улази пружена обала,
над којом сигурно капље виме зоре.
Преко сиве долине, преко сопствене крви,
кренимо макар без соли, без хлеба и без млека,
тамо нас нико са сенком не може да дочека,
јер тамо смо једин ми и први.

МРЕЖА

У слуху чујем: одлазе дивља јата.
У себи север окренем према југу.
Време је када се лопов са жандармима карта,
и умоболник очајно спомиње кишу и кугу.
Пред зору, хвата ме будећа несвестица.
Кроз Кулу Небојшу Дунав с ветром протиче.
Пробисвети опрезно иду око тамница,
док клица дана усправно из земље ниче.
Замке су вешто стављене од удварача,
преко најплављег неба и преко сребрне воде.
Молитва лежи у коленима скитача
да прескочи свој корак и тако ипак да оде.

ЧИСТО ДОБА

ГРЕХ

Зато што се ништаван дрзних
Да твоје чисто име изговорим:
Од чистих слогова усне ми се мрзну
И ја у леду чисте страсти горим.

ОПЕТ КРИСТАЛИ

Кристали имају снагу дрога,
Снагу отровних, жестоких пића,
Они су пуни нових открића,
Чувају лик великог Бога.
Звонка је мећава у кристалу,
Северна, хладна брда од леда,
Зимско јутро, пас што уједа,
Сребрна со у горком валу.
Ватра од које све се мрзне
И све чисто и стварно бива.
Тренутак кристала вечност открива,
Пред сваким кога само окрзне.

НА ЧИСТУ ВОДУ МИСЛИМ КАД СЕ МОЛИМ

1

Обична водо, док те гледамо
Учиш нас сасвим једноставна.
Тебе да упамтимо. Да као ти знамо.
Од свих земаљских чуда ти си највише славна.
Учиш нас како да будемо лепи.
Како да се одморимо. Како да волимо.
Срце у греху пред тобом стрепи.
Само се теби чистој молимо.

2

Боже, заљубљени смо у воду.
У ту истину. Вода је празник.
Она нас зауставља у ходу:
Пере нам руке, умива наш лик.
То је тренутак благослова.
Опет за ход добија снагу
Наше тело од олова.
Можемо да пољубимо драгу.

3

Мирнија све што је дубља. Сама
На свету који није њен, а од ње је.
Без душе тако присна душама.
И тамо где се не види све је.
Пролази не мењајући се. Тамо
Где је нема рађање је њено.
Семе H_2O с кореном у ваздуху. Само
је време тако безвремено.

4

Вода је збир свих предела.
Она је пут који путује.
Текла је кроз свет провидног тела,
Све што је видела, ево, ту је
У овој чаши на нашем столу.
Водено тело њено се блиста.
Згрчена пред њом у свом болу
Душа осећа да је иста.

5

Заробљен морски талас
Кроз стабло у парку хуји.
Његов моћни и дивљи глас
Чују танки славуји.
И нас, сред летње месечине
Опија та песма чиста.
Снага морске пучине
Струји кроз петељку листа.

ЗЕМЉА

Лампе под земљом пале своје фитиље.
Гори корење, жиле. Ломи се бело камење.
Излива се мед жита, куља зелено биље
из извора земље. Пуца трудно семење.

Моћна густина земље у свим облицима расте,
кроз лозе, кроз руже, кроз вреже, кроз шуме,
кроз лишће, кроз воће, кроз смоле тмасте,
наваљује, пробија, да се заустави не уме.

Лије се крв земље кроз стабла густа,
избацује жар, пуцају вене и кости,
на своја велика, на своја влажна уста,
земља извлачи плодове, поставља трпезу, гости.

Затим се гозба смири. Кроз земљине ходнике
прострује ледене воде и утробу јој оперу.
Све зелене пејзаже, све лепе небеске слике
грејане дуго на сунцу, огромна уста ждери.

Куцају дамари земље, грмљавина дубока,
земља вари живот који да и прогута,
снажна и сита и обла око бока,
земља растеже живце кроз нове лозе крај пута.

СВЕТЛЕ ГОРЕ УЗ МОРА

Светле горе уз мора! Са кичмама
високо у небу од савијеног камена!
Чврстих костију! Зидajte у нама
своја чиста лица, крш свога пламена.

У нама размекшаним пролазним пољупцима,
док лежимо као бродоломници голи,
са стаклом испод коже, са песком под непцима,
у шупље наше кости сипајте своје соли!

И будите нам касније огледала
кад одемо на север, у зиме наших гора.
Кад нас кроз прозоре мећава буде гледала,
останите нам међу ребрима! Светле горе уз мора!

ЧИСТЕ РУКЕ

Чисте су моје руке иза зида.
Иза ноћи која под звездама клечи.
Иза будног слуха. Иза будног вида.
Далеко од песме, узалудних речи.

У врту цвећа, без додира тела,
видим горки чин својих чистих руку,
сличних месечини која је горела
у неком тамном, непознатом звуку.

Да ме не додирне нежност ко издаја,
да ме не дотакне грубост ова гола.
Пламен чистих руку иза зида сија
и чува ме негом свог великог бола.

ЗИМСКИ СЛОГ

Боже, опет зима. Бело име.
Мећава у слогу. Север у души.
Залеђене звезде и хладне риме.
Ватра снега која се руши.
Боже, опет зима. Бело име.

Речи од леда су у слуху.
Изговорени слогови звоне.
Мрзну се гласови у ваздуху
и руком могу да се склоне.
Речи од леда су у слуху.

Свет се претвара у кристале.
Заустављају се птице од стакла.
Залеђене ватре се пале.
Време је белог, тихог пакла.
Свет се претвара у кристале.

НАДА

У мени је лед. Све звони.
Хладно свиће јануарско јутро.
Нада речи из мене изгони,
Пут до јутра ја сам надом утро.
У мени је лед. Све звони.

Уста су ми, ево, пуна леда,
У слеђеној зори, кад све ћути,
Сурово ми срце заповеда:
Ја се надам! Јутро вене мути.
Уста су ми, ево, пуна леда.

Моја нада против непогоде.
Јануарски ватрени предели.
Нек ме хладног јутра ослободе.
Срце мирно. Болни кутак врели.
Моја нада против непогоде.

ВИСОКА БЕЛА ПЛАНИНА

Далека планина, осунчана високо снегом, као седи старац који се смеши... Сатима већ седим на земљи и гледам у ту планину.

Јутро је. Македонска поља шире своје лепезе младог, зеленог жита. Шума нема нигде околу.

Да ли бих могао да живим без ове високе, светле планине, коју већ називам својом? Она је од сада цео мој живот. Она је испред мене као моја једина сенка. Тај залеђени мирни врх, иако у сунцу пун је олује.

Понављам себи, по ко зна који пут, да је тај залеђени комад део мога срца и да га носим одувек међу људима, кроз свет, иако сам га први пут видео тек овог јутра. То чисто, хладно сунце, желим да ставим у поезију.

Да ли је то крај света или има нешто иза тога? Ако неко може даље да иде, ја објављујем да не умем и да се за мене свет завршава том планином. У њеном залеђеном, осунчаном врху, сјајном у ваздуху, који се надноси над цео овај видик дајући му смисао.

ЉУДСКИ ДОМ

Подруми су нам пуни зимнице.
Дрва наслагана под стрејом, све до свода
Жито самлевено. Амбари пуни рода.
Реза је спуштена на вратнице.

Не може се ништа увући,
ни пољски миш, мразом теран,
пас у дворишту стоји веран
и не да лопову да приђе кући.

Слушамо како низ снежно поље
на коме станује ветар опор,
завија прогоњен вучји чопор,
слушамо пуни мрзовоље.

Време је кад морамо имати снагу
да кренемо баш сад на пут,
на север од мраза и зиме крут,
да оставимо дом и драгу.

На пут што се кроз маглу нуди,
гледајућ како се зимска светлост
забада у небо као кост,
кренимо баш сад ко храбри људи.

Попац у зиду, скривен од студи,
нек чува наш дом до пролећа,
кренимо где је мећава већа
и тамо зидајмо, као људи.

ЗИМА У БИБЛИОТЕЦИ

Кад су се смрзавале књиге у Градској библиотеци
снег је вејао на стихове,
између страница,
у црним словима,
пронашли смо затрпаног нашег старог учитеља.

Шекспир је код нас умро од прехладе,
Достојевски је код нас издахнуо од запаљења плућа,
нису ништа боље прошли ни Стари Грци,
иако су били Стари Балканци
и добро су знали какве су код нас зиме.

ЧОВЕК У БИБЛИОТЕЦИ

Човек седи у библиотеци
нагнут над књигом,
не примећује
да је вече пало,
да је сутон међу књигама.

Ево,
већ и спремачице завршавају свој посао,
гасе светла,
излазе, чује се кључ у брави.
Човек у библиотеци седи у мраку,
упорно нагнут над књигом.

Књига се испред човека пали као лампа
и помаже му при читању.

СЕВЕР

1

Мраз плете своје бодљикаве жице
преко суровог северног неба,
у крутом крилу гордог јастреба,
у тврдом месу дивље лисице.

Север чува своје прилазе
секирама модрога леда,
ваздух, настањен псима, уједа
бегунце који наилазе.

Бичеви шибалу по пределу
бескрајне мећаве, бескрајне зиме,
север ковитла своје риме
и ледом пуни небо ко зделу.

2

Нити гоничи северних стада,
нити копачи горућих руда,
нико не прође још овуда,
кроз бели пакао који влада.

Нити стражари у потери,
нити убице које беже,
нити ловци да вешто мреже
разапну овде за дивље звери.

Нити мудре, одважне вође,
нити војници срчани, смели,
нико не дотаче предео бели,
нико до севера не дође.

3

Север забада бодеже у лице,
оштро реже преко живог меса,
док са паклених северних небеса
слећу невидљиве птице грабљивице.

Север поставља замке и препреке,
север затвара своју страну света,
испред освајача, испред дрских чета,
леден и глув и пун залеђене јеке.

Остаје сам у пределу чистом,
одвојен од свега, нетакнут погледом,
сачуван ледом, одбрањен ледом,
али и заробљен у том леду истом.

ЛЕДЕНИ БРЕГ

Пишем вам из престонице леда.
Овде се глас кочи. Вид сужава.
Овде курјак залеђен спава
у небу које је као креда.

Нек се спасава ко то може.
Из ваздуха ничу оштре секире.
Около чујем звекире.
Кристали ми расту испод коже.

Пишем вам далек од свега.
Чујем глас: тамо иди
где се ништа друго не види
само сјај леденог брега.

АКО СЕ ТРАЖИ ТО ЧИСТО ДОБА

Ако се тражи то Чисто доба, стиже се међу ледене, беле горе где осим заустављених, уочених предела, нема ничега. Храмова никаквих нема.

Тада почиње да се мучи наш говор. Глаголи престану да се преврћу, именице се ломе као да су од стакла, придеви се сударају са леденим бреговима и падају у дубоке беле амбисе. Цео наш говор бори се да не би био заробљен. Настаје величанствени тренутак кад наше речи хоће да се спасу. Оне се, осветљене, туку против огромних белих купа, које досежу до звезда. Снежна прашина, помешана са звезданим зрацима, пршти свуда окол.

Ако се већ стигне до Чистог доба, онда је све прекасно. Мора се заволети његова света суровост и ући у идеално јутро леда.

КРАЈ

Са свих ме страна север стиже,
са југа, истока, са запада,
из смрзнутих небеса пада,
из залеђене земље се диже.

Стегао је своје обруче.
Расте у срцу. Крвоток стеже.
Ломи ми чело. Уши ми реже.
Ножеве преко зеница вуче.

Ни да се макнем више не да.
Држи ме његова све чвршћа рука.
Препун сам бола. Препун сам мука.
Претварам се у комад леда.

ПРЕД ТРОЈЕРУЧИЦОМ

ПРЕД ТРОЈЕРУЧИЦОМ

Пресвета Богородице
нека нас одбране
Твоје Ручице.

Оно што не могу војничке чете,
нека учине Ручице Твоје свете.

Испред непријатеља наших стани,
ти нас одбрани.

РАНА ЈЕСЕН

Шуме и поља
све је још зелено,
ал кроз сунчев зрак
студен се ко игла
већ удева
Ено!

Невидљива рука
блугу светлост стреса,
преко воде, грања...

То благослов стиже
одозго,
с небеса.

Час је умирања.

БАЛАДА О АЛЕКСАНДРУ

Александар је болестан. Александар ће умрети.
У његовој соби је мирно. Он сада спава, желећи да буде као река, желећи да се претвори у реку. Прозори су затворени и небо не може да се види. Александрова мама плаче.

У десетој години живота лете птице, ми седимо у разреду и слушамо математику, тужни смо због Николе који није дошао у школу. У десетој години живота можемо рећи: „Сад сам дрво!“ И бићемо дрво. Можемо пожелети: ово дрво није дрво, то је птица. И тако ће бити. Смемо помислити: ова птица је једина птица на свету! И бићемо у праву. У десетој години живота не можемо да се преваримо, знамо све и доживели смо цео живот. Исто је имати десет година или сто година.

Александар лежи, из његових очију ниче цвеће. Како је леп он док одлази, а на рукама носи вука. У соби је мирно и дечак ће умрети. Он сања да је река и већ је река. Александрова мама јеца.

НИШТА

1

Кад одеш и кад се затворе врата
За тобом, кад почне по твом лицу
Даљина да се ко магла хвата
И да га претвара у несвестицу,

Кад почне ваздух само да шуми
И пустош неба звезде да мрви
На прогнане звери у шуми,
На очај тешки у мојој крви,

Нико те не може више скрити,
Свет је овај од тебе стваран,
Кад одеш, цео простор ће бити
Са тобом једном подударан.

2

Свет ће остати твоја слика,
римован с тобом. Ништа не квари
то што си такла. Као музика
извираћеш из сваке ствари.

Повлачићеш нове линије
између небеских, светлих трапеза,
саткана од чега нико није,
од дрхтавица и од језа,

од предела где нисмо били,
од песме за коју нисмо речи
ни чули још ни измислили,
ал која тужно у мени јечи.

ПОСЛЕДЊИ СУСРЕТ

Срешћемо се!
У висини,
у плавој нигдини,
где множина
постаје једнина.

Крај је краја
почетак бескраја,
нисмо гости
само у вечности.

Срешћемо се
кад се све избрише
и кад сенке
не будемо више.

ОПЕЛО ЗА ЛУКУ ПАЈИЋА

1.

Као што је писано:
Ти си земља
Коју дробим у руци.

Света и мирна.
Увек иста.
Увек вечита.
Пуна наших болова.
Налик на саму смрт.

Остало је твоје име
Празно и страшно у свету.
Име без господара.

Али ја не верујем у смрт.
Верујем у вечност.
Ти си био,
Ти јеси,
Само си престао да стариш,
Да водиш рачуна о данима,
Само си престао да живиш.

2

Овим путем
Оивиченим травама и споменицима
Завршава се твој живот.
Гле, како је све просто!
Мислио сам да је живот нешто више,
Да је вечнији.

Сада,
Ван свих земаљских моћи,
Изједначен са свачим,
Ти си један,
Ти си све,
Тебе нема.

3

20. јула ујутру
20. јула док је свитало нама,
Ти си ушао
У своју вечну ноћ.
Престао си да трошиш ваздух,
Заборавио си наједном све,
Изгубио си моћ да волиш,
То више ниси био ти.

4

Његов гроб у тами и киши
Да ли може да пати, Боже?
Одвојен од времена,
Одвојен од ствари
Које полако почињу
Да му заборављају живот.
Његово лице у мом сећању,
Као у земљи,
Да ли ће почети да тамни?

5

Отац живи у сину,
Син наслеђује очев живот
И старији је од њега
За своје време.

6

Искуство твоје смрти у мојој крви
Помера ми сећање у време пре рођења:
Ја сам рекао:
Ето, моја прошлост одлази,
Ти си помислио, блажен,
Мој живот остаје.
Своју смрт победио си мојим животом,
А ја сам свој живот обогатио твојом смрћу.

ВИЛИЈАМ БАТЛЕР ЈЕЈТС КОД МЕНЕ НА СЛАВИ

Беше уочи Светог Јована,
мајка је спремала славско жито,
тог богојављенског зимског дана
цело поподне Јејтса сам чито.

У искрености својој лирској
поверавао ми је јаде љубавне.
Драга му стари. О земљи Ирској
распредао митове давне.

Ко пријатељу који га слуша
шапутао је песник славан.
Келт беше – у њему словенска душа.
Протестант је – а православан.

Сутра, на нашег Светог Јована,
заувек драга слика ми оста:
за славском трpezом тога дана
и из Ирске смо имали госта.

ПУТ ДО ЈОВАНИЦЕ ПРЕМА ХИЛАНДАРУ

Био је касни новембар,
кратко поподне.

Лађа отплови даље.

Ми остадосмо на камењу,
између таласа и брегова,
између мора и планине.

Пратила су нас бела крила галебова,
чула се само шкрипа шљунка.

Осетили смо оно
што сваки човек осећа
када се после осам векова
враћа кући,
знајући да га тамо
чекају родитељи

враћали смо се своје дому
у коме пре тога нисмо били
мада никуда из њега
нисмо ни одлазили.

Ишли смо према Јованици
још праћени остацима цивилизације,
поклопцима од конзерви,
најлонима и перајима за пливање,
пластичним флашама од пива.

Одатле ћемо преко неба до Хиландара
где ће време стати
а ми бити старији за осам векова.

Ишли смо тамо
Где ћемо тек да проходамо.

ЖРТВА

Било нас је свакојаких,
добрих и лоших,
али сви смо делили исту судбину,
свима нам је претило да се смрзнемо
у залеђеној шуми
у којој смо се нашли.

Тада се чуло како се неко моли:
„Господе, спаси нас грешне
и ми смо деца твоја,
спаси нас који чинисмо зло,
безгрешни ће се и сами спасти,
Твој посао је да прашташ и спасаваш,
Ти си толико велик да и нас можеш спасти.“

Деси се чудо:
кроз крошње поче да се рађа светлост,
поче да трепери лишће и дрвеће,
букну од сунчевих зрака,
исплетоше се мреже од врха стабала до земље,
лествице од неба до нас,
паде светлост на наша људска лица
пуна ожиљака од људи и зверињих уједа,
зверињи уједи су личили на пољупце
каква су грдила људи направили,
осветлише се сва лица одједном,

„Морамо се захвалити Свевишњем“,
Повикасмо радосно
„Морамо му принети жртву“.

Изабрасмо онога који се молио за нас
Јер једини беше достојан да буде жртва.

Господе, он ти је најмилији.
И изађосмо из шуме.

ВАЗА ОД КЕРАМИКЕ

Смрт се дотиче вазе од керамике,
шаке земље са мало тврдог жара.
Гле, танке линије и старе мудре слике
упорни додир ваздуха сигурно већ разара.

Ни сама земља не може бити вечна.
Њен лепи тренутак умире као цвеће.
Ова сјајна ваза постаје гомила кречна
са које последњи талас, последња птица одлеће.

Па ипак, једном, смрт ће се зауставити
кад облик постане ништа, кад лепоте нестане.
Можда ће од ове вазе дивља звер у шуми бити.
Можда ће као воћка у једном јутру да сване.

ТРЕНУТАК

Кристал пробуди предео у сну,
вече што дође, звезда што се јави,
мост према врагу од мене се сави
и одведе ме према злу и дну,
кристал пробуди предео у сну.

Љубичаст пламен у трајању мом
уђе у простор и обоји време,
уђе у часове који голи стреме
према далеком том пејзажу злом,
љубичаст пламен у трајању мом.

Врати се давно изгубљени звук
из остављених и мртвих предмета,
ја сам се родио из умрлог света,
опкољава ме прашина и мук,
врати се давно изгубљени звук.

ДЕСЕТЕРАЦ

По Милети Јакшићу

Нису прошли дани што су били,
избројани само се не броје,
негде су се прошли дани скрили,
прошли дани негде још постоје.

Постоје ти невидљиви кути
где се прошлост нетакнута крије,
где куцају још прошли минути,
што је било никад прошло није.

У будућем времену нас чека
цео живот који смо живели
и чека нас будућност далека
кад стигнемо тамо где смо били.

ГРЧКА

Корњаче, старе као земља,
муле, магарци, козе,
увијени у грчке лозе
на звезданом кречњаку Средоземља.

Кроз хлад чемпресове горе
ловац невидљиву птицу лови,
ма којим водама да се плови
плови се низ грчко море.

И кад у туђа пристаништа
ко бродоломници стигнемо сами,
у нашој зими, у нашој тами
светле се грчка светилишта.

ПАШЋЕ ПО НАМА СВЕТЛОСТ РЕЧИ

Речи остале на врховима планина,
заборављене,
изгубљене у ваздуху,
једнога дана ће нас стићи.

Кад пређемо пут
од Истока до Запада,
кад стигнемо у Долину,
чућемо речи
које смо заборавили на врховима планина.

Пашће по нама њихова светлост,
по њима ће нам бити суђено.

ЉУБАВ ЉУБАВИ
ЈЕ ПРАВО РАЗБОЈИШТЕ

ЉУБАВ ЉУБАВИ ЈЕ...

Љубав љубави је право разбојиште,
али ми волимо ту помаму смелу,
кад наша душа туђу душу иште
да буду заједно у једноме телу.

После се обе у ватри униште
и нађемо их негде у пепелу,
празна небеса почну да нас тиште,
пепео испуни цео дан ко зделу.

После љубави само смо згариште,
јер не разумемо месечину врелу,
као напуштено и глуво бојиште
носимо по свету душу изгорелу.

ДУША ЉУБАВИ

Ја њу волим као да овде није.
Ја њу измишљам док је гледам будан.
Не дотичући је уснама љубим је још стварније.
Ко магла улази она у живот мој оскудан.

Похвала љубави, похвала зрелом ваздуху.
Светлу вечне самоће, те живе воде.
Са олујама кроз вене, са олујама у духу,
љубав ће већа остати кад она од мене оде.

У благости смрти и измучених руку
љубав моћно траје само у свом болу.
Само у магији. У нестварном хуку.
Слична тешком сну. Слична алкохолу.

ВЕРОВАЊЕ

Те усне које дивљачки развлаче
песници и хуље, шофери, матрози,
као вино су у виновој лози
и нико се јоште тог вина не таче.

Те усне љубави одолеће свима,
киши и куги, војничкој зарази,
оне су саме, ја видим на њима
само једну звезду што се дивно мази.

КРОЗ ТМУШУ

Беше то у време кад ме напусти воља
и кад сам, као магла која се вуче преко поља,
ишао без циља градским улицама
у старом капуту и поцепаним ципелама,
никога не сретох на своме путу,
видех само њу туђом руком огрнуту
испод дрвореда, оде у вече сиње...

Старим, а срце ми оста детиње.

Гледао сам град како се низ обронке руши
завејан лишћем и светиљкама у јесењој тмуши,
ишао сам између шупљих и ољуштених зграда,
осећао мрак како на мене пада,
чуо сам само ветар, као нечију руку преко клавира,
како у голим гранама црног дрвореда свира.

ЈЕДАН ДАН

У мом дану од прозирног стакла
видим је младу како се још смеје
и тренутак онај кад ме је дотакла
под снегом који и сад негде веје.

Видим своју сузу ко од порцулана,
пуну мраза, ал она ме греје,
она чува живот само једног дана,
других дана немам, живот не знам где је.

И ова љубав, као лепа рана,
у бучном свету тако ћути сама.
У пролеће бело, испод цветних грана
она се јавља из свог зимског храма.

ЈЕДНО ИМЕ

Још твоје име у мом слуху гори,
шапуће ко прича, пева ко балада,
име твоје чувам у звезданој кори,
иза њега време у свој бездан пада.

Са заборавом само се још бори,
та једна реч целим светом влада,
налик јужној ватри и северној зори,
и западном ветру изнад нашег града.

У твом имену су сви моји простори,
места која прођох, место где сам сада,
још твоје име у ушима гори,
као трнов цветић, као бела рада.

ЗАКЛЕТВА

Кад на вешала стане живот голи,
у последњем часу, кад ме све заболи,
кад ме сви презру, високи, охоли,
ти веруј у мене и тада ме воли.

Када нестанем, несрећа ме сколи,
кад ме позову црни апостоли,
кад не буде никог да за мене моли,
ти веруј у мене, две-три сузе проли.

Кад ми судбина најтеже дозволи,
када ме тама потпуно опколи,
кад ме под своје узму сви ђаволи,
ти веруј у мене, ти свему одоли.

САМОУСЛУГА

1

Као пољубац, као воћка између зграда,
као посластичарница, сладолед у дан врео,
таква је била кад је кроз центар града
пролазила, као Београд цео.

Ишла је Теразијама благо њишући улице
својим заставама од којих се вид мути,
ишла је радосно, као са утакмице
кад крену победници, а бука се тек слути.

Видео сам је! Ватра из њеног струка
обавијала јој је бедра, пела се уз стрме груди,
вртела се ко обруч у пасу, око кука,
правила нежни пожар између људи.

Подмлађивало се све. Жар пролећа на лицу
и бистар ваздух око њеног профила,
бојили су фасаде, сунчали целу улицу
која је за њом радосно одлазила.

Невидљиво су летели јавни голубови,
правећи тргове на небу. Њихов шум у њеном ходу
размекшавао је асфалт. Померали се безистански
стубови
у жељи да тако лако и сами некуда оду.

2

Ушла је у самоуслугу. Све је оживело:
из млека у тетрапаку замукале су краве,
зазеленело се упаковано село,
мора у конзервама почела да се плаве.

У кесу од најлона трпала је континенте
заробљене дотле у лименке, у тубе,
сибирског брзог јелена, ливаде покрај Сенте,
кинеску ласту, шећерна поља са Кубе.

Ловио сам је кроз самоуслугу док је замицала
између рафова пуних шарене робе.
После, кад је изашла, ни сама није знала,
носила је и моје срце са стварима из торбе.

3

Кожа јој се затеже од темена до пета,
низ дуги врат, преко побуњених груди,
пукла на врховима у два смеђа цвета,
преко малог слапа задњице, у подножју пупка руди,

са глатког трбуха склизне низ обрине ногу,
преко округлих колена, витко, до стопала,
да је опишем тако лепо не могу,
поливена осунчаном кожом преда мном је стала.

Удобније таласе нема ниједно море,
на дванаести спрат попеле су се ноге,
возили смо се лифтовима од доле па до горе,
отимао сам дивље из њеног тела дроге.

Њен пупак постао је земљина оса. Тако наг
улазио сам у вулкан све до сванућа.
На крају, родио сам се нов, припитомљен, благ,
а она, кад ме је родила, лежала је влажна и врућа.

Кроз прозор су се видели солитери. Трећа смена
већ је галамила дуж јутарње улице.
Као пупољак, још једном усна њена,
затварање врата, њени кораци низ степенице.

4

После љубави наше се собе хладе.
Досадно је. Све у сивило тоне.
Грамофони се не врте. Радио-апарати не раде.
Тушеви су без купачица. Телефони не звоне.

Нема нигде толико усамљених младића
као у великим градовима где живе лепе жене.
Оне су од сна, од магле и од пића.
Још их и не сретнемо, а већ су успомене.

АХ, ТАКО БИХ СЕ РАДО

Ах,
тако бих се радо
опет
свађао са њом.

КОЛИКО ТЕ ДУГО ПАМТИМ

Колико те дуго памтим
Исто те толико
Дуго и забрављам.

У ТАМНОЈ БОРОВОЈ ШУМИ МАЉЕНА

По Џемсу Џојсу

Да ми је са драганом
У боровој шуми Маљена да боравим
И да на цео свет
Заборавим.

Са њеним коврцама на мишици
У дубоком мирису боровине,
Само пад шишарке да нас тргне
И планинска трава додирне.

Да нам је постеља, драгана
Испод борова, тамних, високих
Који се њишу,
Да лежимо испод њих.

Да будемо део природе
Која нам куца у венама,
У тамним сенкама борова,
Спојени уснама.

ЉИЉА

Видех Љиљу на улици:
фармерице, коњски реп,
утегнута, у мајици,
рекох: „Баш је живот леп!“

МНОГО КАСНИЈЕ

Као увело лишће на гранама
што у јесење вече кисне
тако су речи међу нама
престале да буду блиске,
низ улицу ти оде сама,
мишљах: душа ће да пресвисне.

Не, није пресвисла. У заборав
одоше многе године. Тек сада
кад се сетим задрхтим сав:
био сам луд, била си млада.

ДЕЦЕМБАР

Зима се ево преко децембра нагла,
(та седа старица, та децембарска магла!)
Док идеш улицом дижеш крагну капута.
(тај децембарски ветар који по граду лута!)
Тешко ономе ко је сад без породице
ко нема где да оде са пуге, туђе улице
тешко ономе ко је сада без друга,
коме се сопствени живот кроз маглу и ветар руга,
тешко ономе ко је без завичаја,
ко се у децембарској ноћи нашао сред туђег краја.
ал најтеже је ономе коме душа оболи,
па нема више љубави, па нема моћ да воли.

ЧАС ЛУБАВИ

Ветар развејава месечину,
ноћ се од месечине дими,
ти си налик младом вину,
са звездама си у рими.

Испод ватреног небеског свода
падају црвене трешње зреле,
у брдима блиста вода,
земљу пробадају беле стреле.

Ноћас је све од моје усне,
стижу плодови из самог раја,
месечина се у воћу гусне,
ноћ је прва, ноћ је без краја,

час је Љубави! Чисте ватре!
Целим телом својим је ложим,
ал она не може да ме сатре,
јер ја се ноћас у теби множим.

ЉУБАВНА ПЕСМА

Није потребно да се удвараш девојци.
Кажу јој било коју реч,
ако се њој учини да је први пут чује,
ако јој се учини лепша од речи које други људи
говоре,
ако јој буде, при том, разумљивија од свих
познатих речи,
поведи ту девојку са собом, на крај света, ако хоћеш,
али на тако дуг пут поведи је обично,
обично као кад полазиш у шетњу.

ВАША ПРОШЛОСТ

Ваша прошлост, ранији љубавници ове жене, сада живи у мени. Сви сте ви некада волели ову жену, али љубав је сада моја.

О како се, то већ знате, њен лик растура у ваздуху и како је тешко скупити га и сачувати.

Исто сте овако чезнули мислећи на њу и свет око вас био је створен од њеног малог прста.

Љубав која ми је дошла донела ми је те ваше дане и ваше часове. Она понавља ваше време у мени. Нас хиљаду љубавника, иако се не познајемо, постали смо као један човек. Љубав према овој жени иде од једног до другог мада нам свима много даје, одлази чиста и увек прва.

Сада је вама све то обично. Али седели сте исто као ја и мислили како је географија њеног лица потпуно непојмљива. Иза малог уха, негде далеко, протиче Дунав, са источне стране простиру се дивчибарске пољане, у малој јамици на образу сунча се Макарска поред мора и летњи дан је у зениту.

Љубав ће једном отићи из мене баш као што је и дошла, однеће ово време некоме другом, али нас хиљаду љубавника мислимо о томе како ће неко опет да нас понови и како никада нећемо престати да постојимо.

АВАЛА

Попесмо се на Авалу,
била је недеља увече,
излетници су се враћали својим кућама.

Разбацани папири од сендвича
и изгажена трава
доказивали су нам да се викенд завршио.

Ишли смо према ресторану,
али једног тренутка скретосмо,
пођосмо према пропланку
застрвеном месечином и травом.

Кад остадосмо потпуно сами,
испод нас, доле, била је Србија,
окретох јој лице према звездама
а сам се загледах у црну земљу.

Хујале су сребрне воде кроз Авалу,
стари ратови су се понављали и престајали,
љубичевски коњи насељавали су нам се у
ноздрве,
поздрављали смо пределе далеко, све до мора,
ноћ пуна звезда наслањала се на стабла
и потом, као фрула почело је да свиће.

Авала је дисала у нашим грудима,
али разбацани папири од сендвича
и изгажена трава

доказивали су нам да се викенд завршио,
као увек суботом,
као увек недељом.

КРОЗ ТЕБЕ ГЛЕДАЈУ МОЈИ ПРОЗОРИ

Кроз тебе гледају моји прозори
у видик где те нема,
кад се уморим без неба, кад пожелим мир,
кроз тебе гледају моји прозори
тражећи ми тада небо
у пределу где га неће бити,
где су шупље канте и наслагана дрва,
у пределу у којем би била ружна,
кроз тебе гледа небо на моје прозоре
будећи ми речи које ћу први пут да чујем
и које ће ме одвести тамо где је песма.

ЦРКВА

Љубави, богови поново улазе у брда и долазе тренуци.

То је време кад мали дечаци постају цареви!

Како су лепе реке у Босни, колико су стари манастири у Србији!

Ваздух је као нож пун свежег сребра.

Љубав је наша чиста као злато док постајемо једно.

Ја улазим у тебе и по обичајима наших отаца градим цркву.

Ја не дам да се у тебе уселе хладни ветрови нити дам да будеш сама.

У теби сада већ пева мој син.

Слутим, али не изговарам, једну просту реч која личи на твоје лепе очи, пуне јесењег ваздуха, још непомућеног и мирног.

СЛУТИМ ДОЛАЗИ СТРАШНА ЗИМА

Слутим, долази страшна зима,
између нас ће снег да веје.
Мене ће тада само да греје
мисао да те негде има.

Припитомљена као јаре
била си сестра мојих дана,
љубавна рана, звезда кафана,
јаре створено за дармаре.

Била си, била, довољно нежна
за оне моје ноћне дане,
кад си у мени брда снежна
лако претварала у вулкане.

А ја, ко увек када волим,
осећао сам бол највећи.
Нигде побећи! Нигде утећи!
Без начина да ти одолим

понашао сам се ко самоубица,
усамљеник, морам да страдам,
Македонска памти улица
док тебе бијем како сам падам.

НА ОБАЛИ

Не могу се нигде помаћи
са овог места
јер ево,
пун сам белутака,
не могу се нигде помаћи,
узалудне су твоје руке
пуне молитве и очаја,
узалудне су твоје очи
не могу се нигде помаћи
јер ево,
небо је сада укочено
нас двоје смо непознати и сами
како то никад није било.
Узалудно ме зовеш
са овог песка без краја,
белуци већ улазе
у моја колена,
белуци већ улазе
у моје лактове.
Нигди се више не могу помоћи
сада те само измишљам,
сада те очајно памтим,
али узалудно,
не могу се нигде помаћи,
не могу нигде са ове обале.

ДОК САМ ТЕ ТРАЖИО, ИЗГУБИО САМ СЕ

Кад сам ти се приближио, приметио сам да си отишла и да те више нема на месту где си остала да ме чекаш.

Очајан, хватао сам те за руке, покушавајући да те поведем, али руке су се кидале од твог тела, мли-таво и безболно, више то нису биле твоје руке. Хватао сам те за рамена и она су се одвајала од тебе, као да су туђа. Вадио сам ти очи и оне су биле мртве.

Схватих да је већ сасвим касно и да ни један твој део није више остао да ме чека.

Хтео сам да појурим и да те стигнем, али нисам знао на којој страни света си се изгубила. Због тога се поделих на четири дела и пођох истовремено на четири супротне стране.

Изгубих се у свету. Сада више ни себе не могу да пронађем, нити да вратим.

Не нађох те нигде, али дознадох на крају да нигде ниси ни отишла, да те једноставно нема више. Срце ми се стеже при помисли да сам те толико мучио и наносио ти велике болове, сасвим непотребно и узалудно.

МОЈА МАЈКА ХЕКЛА

МОЈА МАЈКА ХЕКЛА

Моја мајка хекла и каже:
„Старост је само велика зима,
Старост је само велика самоћа,“
из њених прстију излећу
птице,
цветови.
шаре,
њени прсти лепршају у ваздуху
као лептирови
који не могу да полете.

Моја мајка је девојчица,
видим је како трчи
кроз сунчану измаглицу,
низ цветну ливаду,
од сунчане измаглице међу прстима
плете себи девојачку спрему.

Ено је у белој венчаници,
видим девојчицу јури свој сан,
сан је све већи
а поље је све мање.

Клупко се одмотава.

Моја мајка ће се ускоро удати.

НОЋНИ ВИДИК

Ко каже да се ноћу ништа не види?
Само ноћу
виде се звезде.

А оне су најдаље.

ЛОВ

Јутро беше, у лов пођох
да уловим вука страшног,
ал узалуд шумом идох,
ал узалуд гору газих,
ал узалуд пуштах стреле,
вука никад не улових.

А када се кући враћах
синови ме моји мили,
млади косци, не познаше,
отераше мене с пута.
И жена ме, моја мила,
и она ме не познаде,
с кућног прага отера ме.
А и браћа моја мила,
не познаше свога брата,
камен бацише на мене.

Спуштало се црно вече,
дивље звезде изгреваху,
у воћу се љуљо ветар,
вук мој страшни, накострешен,
преко неба јездио је.

У шуму се мрачну вратих,
без оружја и без стрела
и на хладну папрат легох
и замолих вука брата
да опрости мени грешном,
да се мени самилости,
да вечера срце моје.

КОЊ

Како је величанствен овај коњ,
као да је цар,
тако изгледа!
Неко је сигурно у његовом телу
запалио белу брезову шуму,
пламен витких бреза вије се у њему
и,
погледајте,
коњ се дими!

Он је господар ових простора,
преко њих језди као преко неба,
преврће под собом
и цепа као поњаву,
зелене шуме и златна жита.
Влажне ноздрве осећају му
мирис семења дубоко под земљом,
а уши, оштро подигнуте,
чују кишу у високим облацима.

Његове кости су од дугих стрела
стављених на затегнуту тетиву,
преко равнице не растурају се,
лете све у тачном реду,
његова бедра задимљена
четри су велике ластавице,
снажно секу цео предео
и земљу претварају у небо.

Гледају га задивљено младићи,
осећају љубомору у своме срцу,

гледају га младе лепотице,
раширених зеница стежу момцима руке,
осећају језу по целом младом телу.

Боже, ови леви младићи,
зар је могуће, завиде једном коњу,
Боже, ове седамнаестогодишње девојке,
зар је могуће,
заљубљене су у коња!

Гори бела брезова шума у коњу,
витки пламен све обавија,
како се он креће
тако се и земља љуља,
одлази све са њим под облаке.

На његовом врату од чврстих струкова ражи,
на дивљем челу од сунчевог белега,
на тврдим сапима
ишчупаним из земље,
у танким слабинама
од два замаха српом,
у жилама
од белих брезових грана,
У трбуху
од спаљене летине,
одлази све,
све лети преко облака.

Одлетеше пшенице и зелена поља,
одлетеше шуме и дрвене ограде,
и воденице чије се камење још окреће,
и снажни младићи пуни опруга
и младе лепотице заљубљеног срца.

Коњ језди, сила виловита,
не предаје се, узалуд га јуре,

сви ће изгинути далеко од земље,
његова лепота, која ове уништи,
претвара се у сенку,
у костур на небу.
Нема узде која ће га зауздати,
међу људима нема јахача за њега.

ПЕСНИЦИ

Поезија ће пронаћи ко ће да је пише.
Има она своје уклете дечаке
Који живе у далеким местима
И у својим бедним собама,
Као кад човек из очаја креше шибицу,
Пале речи и бацају их напоље, кроз прозор,
Не примећујући како оне осветљавају свет.

ШУМА

Кад сам у шуми мислим:
Боже, ништа невиније ниси створио од дрвећа.

Свако дрво где се родило ту је остало
да живи заједно са својом браћом и рођацима
у великој породици
која се зове шума.

Дрвеће не путује, али сви пролазе поред
па оно више види од свих који се светом крећу,
дрво које стоји највећи је путник.

Не лови да би живело,
не зна шта је завист,
није љубоморно,
не узима ни од кога ништа
а свима даје,
некоме плод, некоме хлад,
птици грану за одмор,
видику лепши изглед.

Вечна деца природе на грудима мајке земље.

Кад сам у шуми завидим дрвећу.

А знам да се у сваком стаблу крије
и држаља за секиру
јер си и дрвосечу створио, Боже.

Велика су дела Твоја.

ДРВО

Волео сам једно дрво,
изгубљено
и ружно,
тужно дрво,
сав сам се био
претворио у њега.

Дрво то
расло је на крају света,
имало је мој глас
моје срце
и моју тугу.

Дрвету моме
многи су прилазили,
али оно је остајало
увек далеко.

Једном када сам дошао
видео сам
дрво моје умире.
Рекох: „Дрво моје,
ти си болесно
и пуно црви,
више ти нема спаса.
Како ћемо да гледамо мај
кад тебе не буде било?“

После је дрво умрло,
а тог пролећа,

тог белог времена,
мај није уопште долазио.

БЕСПУТИЦА

Сама моја звезда лута
по небеским друмовима,
а ја црном земљом идем
чезнући за њеним сјајем.

Цркве градим не бих ли је
дотакао срцем својим,
по пољима ноћ проводим
не би ли ми чело такла.

Узалудно сјај просипа
преко неког туђег неба,
ја усамљен, пуст корачам
преко неке друге земље.

АРАПСКА ПРИЧА

Човек прошао кроз сито и решето,
као песак,
кроз многе шаке, између прстију,
као песак,
ствара пустињу.

Не умиру Арапи због песка,
због ноћног пустињског мраза,
умиру због фатаморгане,
због лажних слика на небу.

МЛАДИЋИ

Младићи низ зелена поља иду,
певају и веселе се.

Иду низ зелена поља, лове,
пуцају у запаљене птице испред себе.

Не виде, само чују,
како шуме њина запаљена крила.

Пијани младићи иду низ зелена поља,
а не враћају се.

СТАРЦИ

Старци са паучином у коленима, седи старци
у брдима, мирни и добри, знају, али ћуте.
Они накривљених глава слушају дубоко под
земљом воду у ушима мртваца, давну, прастару,
вечну.
У вечери, док седе, они су као време.
Дани који су прошли.
Високи старци у брдима.

АКО ВЕЋ МОРАШ

Ако већ мораш да плачеш,
плачи сам под звездама.

Оне су тако лепе.

Оне су тако високе и светле.

Оне ћуте.

Ако већ мораш да будеш сам,
буди сам
под звездама.

Оне су тако далеке.

Оне су тако хладне.

Оне су тако саме. И равнодушне.

МАРТОВСКО ВРЕМЕ

Ево нас у марту
месецу између зиме и пролећа,
ветровитом и непредвидљивом,
кад
мешајући се
зимски сан и пролећно буђење
стварају грозницу,
кад једно семе ниче,
а друго се тек ставља у земљу,
кад се воде истовремено
бистре и муте,
ево нас ни на хладном,
ни на топлом,
ни на мокром,
ни на сувом,
на ветру мартовском који жваће
Јуче и Сутра истовремено,
све што кажемо биће истина
и опет ћемо у свему погрешити.

ПРОЛЕЋЕ

Ово пролеће – мене више неће,
неће за песму, за љубав, за пиће,
пролеће тражи снажније младиће
тек заљубљене у младе влашиће.

Пролеће венчава момке стасовите
прстеном од беле и невине зоре,
венчава за чарне виловите горе,
за танке струкове треперавих бреза,
за даљине плаве од љубавних језа.

Пролеће пљушти ширином видика,
свира по Србији као хармоника,
мачванским пољима вилењаке вија,
у Драгачеву се у трубу савија,
поред Ибар воде кроз јоргован руди,
Шумадији трпа зорњаке у груди,
гони витке ждрепце преко Љубичева,
са плавог Рудника белим грлом пева.

Ово пролеће мене више неће,
нит ме хоће песма, нит ме хоће пиће,
пролеће тражи снажније младиће
тек заљубљене у младе влашиће.

НАША КУЋА У ПЛАНИНИ

Путниче, ако ноћу залуташ,
лако ћеш пронаћи нашу кућу у планини:
подигли смо је тачно испод Млечног пута,
по њему иди,
мирише на јабуку из чиније,
крени по мирису,
уместо лампе у њој звезда једна гори
и мајка наша, видећеш, блага старица седи,
лако ћеш познати нашу кућу и по томе
што се ноћу види а дању је нема,
дању је шума или брдо.

ИЗГУБЉЕНИ ЈАХАЧ

Био је јахач,
јахач који се шетао по небу,
јахач најлепши,
био је он,
ишао је по мојој соби,
ишао је по мојој крви,
није ми излазио из главе.
О како је
носио цео свет
у својој малој црној узди,
о како је
умао да буде горак и замишљен
како је умео
да буде тужан у рају.
Био је јахач
кога ја молим,
за којим плачем,
кога замишљам како језди.
И једном сам га нашао,
лежао ми је у белом сну,
викнуо сам га
али он,
мислите да се окренуо,
мислите да се одазвао,
мислите да је дошао:
лежао је непокретан
са раширеним ногама,
претвореним у комад дрвета,
лежао је јахач
каквог више неће бити.

МОРЕ

Елементи ваздуха и воде...

Овде је вода старија од самог времена. Време не стари међу овим кречним стенама, потопљеним каменим градовима, на улазу у луку одакле ветар кида море...

Једини Одисеј који је седео на обали и чезнуо за родном Итаком. Једино неки ишибани морнар, привезан ужадима за палубу лађе која тоне. Звезде су мирне и чисте, као дечије молитве. Дубровачко злато је предалеко...

Слутња о промени овде престаје. Остају само елементи ваздуха и воде.

Диме се хоризонти мада правих ватри још нисмо видели.

Вечита старост мора...

ПУТОВАЊЕ

Испред мене се померају брда,
прате ме реке које, затим, остају,
машу ми зелена поља, сунчајући се,
цела природа се размешта,
предели одлазе лево и десно,
иду ми у сусрет и остављају ме.

Под земљом бруји биље, земља тутњи,
воде су пуне запаљених инсеката,
све је више птица, све је гушће,
пчеле су трудне, семенке се порађају,
шуме су загрцнуте хлорофилом,
из стабала излазе Свети Ратници,
они одлазе у лов са уздигнутим мачевима
а паучина им се плете међу прстима.

Са свих ме страна нападају нови видици,
брда и долине се мешају,
природа се сабира у заједнички приказ.

Путујем, путујем, путујем,
мој предео је један, у покрету,
ничим спречаван, увек близу,
дан је пун кисеоника, дишем, дубоко дишем.

ОПЕТ МОРЕ

Море пуно ћирилице,
море пуно латинице,
море пуно арапских знакова!

И море пуно риба
које ће све то појести,
јер, њихово је море.

СРБИЈА

СОНЕТ О ВИЗАНТИЈИ

Балканска пустош пуни наша срца
А ми пунимо крчме и биртије
Осећајући да у нама грца
И сјај и пропаст целе Византије.

Односе нам дане Ибар и Морава
Свет је далеко. Балканска је тама.
Ал још се плави наша боја плава
И сјај Византије још светли у нама.

Сад кад ничег нема, све је развалина,
У нама још живи стара величина,
Злате се одежде, застава се вије

На месту где је светска развалина
Видимо само јединога Сина
Распетог на златном крсту Византије.

СРБИЈА

1

Ја сам био у Србији,
Србија је на робији!

Срби седе у кафани,
што пијани, што поклани.

Срби леже покрај друма,
из глава им ниче шума.

А из сваке српске главе
теку мутне три Мораве.

2

Српског вођу Карађорђа
убио је други вођа.

Место где је било клање
Срби зову Радовање.

Убијеном и убици
дигнути су споменици.

Сад се сваки Србин бије
са две своје историје.

3

Србин само из ината
секирчетом млатне брата.

Док на гробље брат се сели,
Србин се сав сневесели.

Празно му у родној кући,
Не може се ни с ким тући!

Жао му је брата, свега,
а досада изједе га.

Мучни Србин досети се,
Узме штрању – обеси се.

4

Све су српске оранице
саме као удовице.

Нит се оре, нит се жање,
Србије је стално мање.

Лети јато црних птица
преко српских ораница.

И гробови небом лете,
пошли Срби да се свете.

5

Из детињства видим слику:
лисица на дрвљанику.

Прелаз, забран и брвине,
Србија од храстовине.

Дувар пуко са свих страна,
А у кући сама Нана.

Нано моја, ти нас спаси,
Не дај ватри да се гаси.

6

Јесен касна, зима близу,
По тавану миши гризу.

Гавран стреса црна крила,
ограда се искривила.

Сиво небо, сиво поље,
вук у тору јагње коље.

Испод кућног прага змија
реп уз главу у круг свија.

Док се мрак за видик хвата
Живим само из ината.

7

Под земљом сам ти видео лице
Србијо, земљо небеснице.

Под земљом теку твоје Бистрице,
под земљом звоне Грачанице.

Под земљом мач твој и штит се сија,
под земљом цела земља Србија.

...

Уместо златних зрна пшенице
посејане су наше Милице,

посејани су Миловани,
сад расту као витки јаблани.
Из земље свете, црне, јесенске,
пламињају ко свеће душе словенске.

КАД СМО БИЛИ СВИ У КУЋИ

Кад смо били сви у кући
Кућа је наша била велика,
За све је у њој било места.
За све нас и госта који наиђе.

Деда је причао о ратовима,
Отац је ложио огњиште,
Мајка је месила хлеб,
Брат се спремао за женидбу.

Онда је деда отишао у причу,
Отац се преселио у фотографију,
Мајка се претворила у молитву,
Брат се изгубио у свету.
А ни гост више не наилази.

Сада када сам остао сам
Кућа се наша смањила,
И постала је толико мала,
Да ни за мене једног
Нема више места у њој.

СЕОБА СРБАЉА

I

Гори месечев рог испод чела.
Пада црна киша дуж пута.
По Угарској серпско племе лута,
за Чарнојевићем, лица невесела.

Бакарне ватре остају по страни.
Кочеве ничу из поспалих глава.
Ветар се извлачи из модрог Дунава.
Ко вране, позади, пролетеше дани.

Смрди овнујска кожа преко леђа.
Мокри црна киша по непознатом крају.
Старци се у пољима клечећи моле и кају
носећи завичајна брда између веђа.

2

Лето. Падају из ваздуха запаљене птице.
Остадоше по путу мртве краве.
Пожар сунца разбија нам главе.
Син очево не познаје лице.

Плаче дете у мајчином трбуху.
Зло се коти у чистој цвети,
Алкохол сунца улази у крв свету.
Јаук се разлеже и одјекује по слуху.

Закаснило је наше племе на путу.
За ваше главе долазе убице.
Топећи сребро дуж широке равнице
разбојнички осећамо месечину жуту.

3

Са секирама заривеним у слепоочнице
путује се на север. На северу нема наде.
Добар је ко убија и ко краде.
Према срцу окренуте су оштрице.

Осуђени на пораз, Сербљи, болно,
издајица је ту и већ план кује.
Кроз тело, као преко бојишта, меци зује.
Долази вече, а битке нема. Оловно.

Издајица је већ ту. Издајица је већ ту.
Близу смо севера, али не можемо стићи.
Нити се можемо вратити. Даље ићи, ићи, ићи.
Поред угашених ватри на путу.

КАД СУ СРБИ ЧИТАЛИ УШИМА

Кад су Срби читали ушима,
имали су велике усмене библиотеке,
гуслари су били књиге,
књиге су саме ишле по народу,
говориле су, могле су се чути,
уместо лепих илустрација
свирале су и певале.

Кад су Срби читали ушима,
довољно је било да оду на пијац,
пред цркву, или на вашар,
да чују неку књигу,
да је науче напамет,
тако су се узгредно и школовали,
па су се са пијаце враћали као из школе
са целом библиотеком у глави.

Кад су Срби читали ушима,
учитељи су им били слепци и просјаци,
можемо рећи да је то био неписмен народ,
ал не можемо рећи да је био и неначитан,
као сада.

ЗЛАТИБОР

1

Здрава годино, кућо од ваздуха,
твој предео расте пред нама
се што се више удаљавамо од њега,
твоја трпеза младих дана,
неге и чистог златног звука,
твоја трпеза окружена великим звездама.

Учинило нам се једном да је
у плавој зими твојих небеса
била видљива наша љубав,
од ње се растадосмо пре сусрета,
пре него стигосмо пут нас одведе,
време које није ни дошло
сада је већ за нама.

Стабла од воде,
стабла сунчеве светлости,
стабла од снега,
подупиру наше сећање у коме нам је зима.
Али, чак и сазнавши да је прошлост измишљена
да нас нису волели,
да је било отрова у љубавном пићу,
ми је се не одричемо
ми себе нисмо лагали,
ми смо и у лажној прошлости волели.
У даљини видимо
снег затрпава звезде, приближавајући се,

наши осунчани предели премештају се
из јучерашњег у сутрашњи дан.
Ми смо сигурни да ће он умети и без нас леп да
траје,
да пролепшава и наше убице.

2

Сат који куца под земљом и на небу,
ветар који пали корење,
ветар међу звездама,
зелена ватра земље,
исписују наша имена пуна живе самоће,
мешају нас са крдима која су протутњала
потонувши у земљу као пљускови кише,
као оборене шуме.

Ми наша лица видимо већ прекривена твојим
окурглим брдима,
помешана са твојим лицем,
дубоко доле исечена снагом месеца,
наша лица као глечери под земљом
са траговима пољубаца који врући пеку на леду,
у мељави затрпаних звезда, цркава, сребрних
мачева,
међу птицама које под земљом машу крилима,
премештајући твоја брда у видике,
узнемирујући опет нечију несавршену будућност.

ИШЧЕЗЛЕ ЗВЕРИ

Давно изумрле звери
никад нису
престале да узбуђују.

Тажимо им трагове
по приступачним местима
где су се,
као божанства
сакривале да умру.

Мислимо, дивећи се,
како су биле снажне,
како су биле немилосрдне,
како су биле праве звери.

После хиљаду векова
страх далеког претка
у нама.

А оне,
мртве,
не примећују нас,
опет равнодушне према свему,
исто као док су биле живе.

САМО ТЕЛО У ВРТУ

У врту, у сумрак, моје слабо тело
растеже кожу на ветру и као пољубац
пружа се међу листове, претворено у ухо
за све звукове који падају са неба,
претворено у око за касне летове
залуталих птица у ваздуху.

Моје слабо тело кроз које страшно пролази
црна вода сумрака и угашеног сунца,
исто као и у кајсијама у дну врта,
пуни се животињама које се гоне,

(иза плотова су дивљи мириси, заковитлани са
звездама)

О, то моје полудело тело са безброј срдаца у себи.

РУЖА

Ова ружа расте из пепела
из прљаве земље која је њу јела.
У мраку, доле, бори се и бунца
па дође на ваздух пуна неба, сунца.
У свој мир полако целог ме затвара
и у мени, ево, ко олуја хара.

БУКВАР ЗЕМЉЕ

Земља је наша ваљевска као буквар шарена,
у буквару су слова и азбуке,
а ми имамо Словац и Азбуковицу.
Ко уме да чита са земље
може да прочита ко смо.
Она је од нас, од наших костију.
Стави уво на ове зелене ливаде:
под земљом, доле, наше срце куца.

Сви смо ми однекуд дошли у ово место.
Сваљао се народ преко ових брегова,
сваљао се па од сваљева ето Ваљева.

Рабровица се звала Храбровица
јер је у њој Душан храбрио војску,
Кланица је страшно име добила
јер је у њој војска изгинула.
Забрдица се за брда крије,
Бачевци су између брда бачени,
Бранковина се јуначки бранила,
насред тамне земље Тамнаве,
трепери к'о птица Брезовица.

У Непричави не причај ништа,
ал' у Причевићу се сит напричај,
у Поћути стани, размисли и поћути,
ал' горе на Повлену, повилени.

Речи су старије од човека.
оне памте оно што човек заборавља.

Историја је оставила белеге у именима.
Речи су запамтиле све
и постале споменици.

Као што се крију у гору и у шуму
људи се могу сакрити и у речи.
Од Петровића постану Савићи,
од Андрића постану Марковићи,
Светиславу је крштено име Светислав,
ал' га сви у околини зову Љубиша,
Милојко је записан као Милојко,
ал' га сви зову Ђока,
Јовану је кум дао име Јован,
ал' прозваше га Секула и тако му остаде.

То је од тепања, од милоште,
ал' навика је од времена када су се крили људи.
Као што се крију у гору и у шуму,
крили су се и у друга имена.

Све је код нас спремно да нас брани и сачува.
И наш говор и наше ћутање
и наши предели и наша имена,
и Доња Буковица повише Горње,
и Горња Каменица испод Доње,
и Доње Лесковице изнад Горњих,
и Горњи Таор испод Доњег,
и Мали Повлен виши од Великог,
и река Забава коју зовемо Градац,
све нас у нашој кући брани.

ИСТОРИЈА

У Србији су поново порасле шуме.
Време је!

ВУКАЈЛО МИШИЋ

Ја сам Вукајло Мишић из Струганика.
Некако пред Турски рат, дванаесте,
закачи ме да служим кадар.
Кући сам се вратио двадесете
кад се неколико ратова површило.

Нисам ја био сам. Цео народ је тако закачило.
Само нас Мишића је у Првом рату
тридесет и тројица било.
Било нас је коморција и тобција,
митраљезаца и артиљераца,
коњаника и јуришника,
било нас је у свим родовима,
ал' највише нас је било у рововима.

И војвода Живојин је из наше вамилије,
о њему може у књигама да се чита,
а за нас тридесет и двојицу осталих Мишића –
ко те пита!

Живојин ми је рођени стриц.
Увек кажем „војвода“ о њему кад се прича.
А жена ме мучи:

„Што се Вукајло правиш важан с тим ‘војвода’!
Зови га чича.“
Живојин нам није дао да идемо на одсуство кући.
Заустави акта у канцеларији, па вели:
„Мишићи морају послужити за пример!
Морају се најбоље тући.“

Шеснаесте су ме заробили.
Две године сам у ропству био
све док Срби нису фронт пробали.
Две године сам био живи костур
кога су јеле ваши.
Онда нам неки Босанци рекоше:
„Треба издржати још мало. Долазе наши.“

Дођоше наши и Вранцузи.
Ударише нам по неколико инјекција.
Ошурише нас врелом водом.
Кажу –
дезинфекција.
Површио се рат. Мислимо, сад ћемо кући.
Напијемо се, к’о сељаци, прости.
Две године нас још задржаше.
Кажу, због „евентуалности“. –

Из Струганика сам пошао као дете,
а вратио се к’о стар човек,
двадесете.

ЛИЦЕ МОГА ОЦА

Једном само, у једном тренутку, видео сам лице свога оца. О, ви не можете да и замислите какво је то лице.

Препуно разваљених цркава и лепих недеља, било је умивено горком водом и створено од црног ражаног хлеба који смо јели. Личило је на преорану њиву и на погажену пшеницу.

Приметих своје сузе на том лицу. Хтео сам да их обришем али, моја рука није имала никакву снагу и узалуд сам се мучио. Видео сам све своје болове на које сам одавно заборавио. При сећању на њих остајао сам равнодушан, а лице се кривило од патње и од бола.

Било је чисто, у миру и у његовој дубини могао сам видети све кржаве злочине који су почињени. Хиљаду заклане деце лежало је у очевој руци. Свет се превртао у јаду. Отац висок и прав личио је на саму смрт.

Никада нисам сазнао на шта ме подсећало то лице. Да ли на пораз или на празник. Лице мога оца. Лице мога оца. Његову трагедију понео сам ја у живот.

БРАТ

Ево иде мени брат,
носи омчу за мој врат.

Ништа горе ништа теже,
Братско уже кад те стеже.

Дубоко је предубоко,
Кад ти брат извади око.

И обрни и окрени,
Ево брата, тешко мени.

Али томе за узврат:
моме брату – ја сам брат!

ЧЕТРИ БРАТА, ЧЕТРИ РАЗБОЈНИКА

Четри брата, четри разбојника,
одоше из нашег краја.
За њима одоше предели
којима су пролазили.

Пријатељу, како је то било
не умем да ти испричам.

На челима, као на пољима,
однесоше грлице и стогове жита,
у окованим рукама
градачке воде и видрачке шуме,
у златним ножевима
танке гласове девојака,
још у својим костима однесоше
спаљене цркве и наша брда.

Кад они одоше,
нестаде нашег краја
и ми остадосмо у туђини.

Путеви којима су корачали
одоше сами за њима,
вода коју су усном додиривали
отрова се,
небо које су гледали
супи се цело у њиховим зеницама.

Пријатељу, нико од нас није веровао
да ће четри брата, четри разбојника,

и оковани бити толико силни,
да ће и поражени успети
таква недела да почине.

Урош, Милодар, Раденко и Недељко,
имена су им лепа као мирис босиљка,
а срца су им тужна као напуштени домови,
били су разбојници каквих нема.

Нисмо могли то да им опростимо
јер песма није хтела да их изда.

СЛИКА СА ВАЉЕВСКЕ УЛИЦЕ ИЗ 1944.

Видео сам:
на бандерама су висиле посмртне плакате,
али уплакане жене поред њих
већ су биле трудне.

ШИЊЕЛ И ЕПОЛЕТЕ

Овај стари шињел и ове чизме,
ове еполете, све ове старе ствари,
још у орману стоје, а припадале су деди,
њега више нема, а орман је пун.

Где да ставим свој шињел, своје еполете,
своје чизме,
ако дедине не избацим?

Поклонићу их сиротињи,
нека помињу деду, нека га славе,
мени сиротиња није потребна,
као што ни деди није била потребна
док је био жив.

Сада нам је обојици добродошла.

ДРВО У НАЦИОНАЛНОМ ПАРКУ

Дрво у националном парку
чува природу.

Не сме да се додирне.

Од њега неће постати
ни колевка,
ни орман,
ни ситницица за потпалу,
ни весела ватра.

И кад падне нико га не сме додирнути.

Његово трупло ће трулити полако.
Самоме себи биће мртвачки сандук.

БАЛАДА О ПРЉАВОМ РАТУ

Преко лета преплануо
пред кафић је сео,
кад у војску позваше га,
оде к'о креч бео.

Опомињу да је Србин,
Обилић у духу.
А он воли кока-колу,
минђушу у уху.

Док Србија не ратује,
пише штампа цела,
млад тенкиста прошао је
крз спаљена села.

Мајка му је несрећница,
девојка га виче.
Где граната разнесе га
онде црква ниче.

Спустише га с почастима
у земљицу доле.
Пред кафићем остаде му
пола кока-коле.

КАРНЕВАЛСКА РЕВОЛУЦИЈА

Кад је на улици академик
почео да лупа у шерпу,
а професор
да дува у пиштаљку,
кад је судија за прекршаје
ставио канту на главу,
кад су сви затрубили, залупали, зазвонили,
тек тада је Запад рекао:
Срби су озбиљан народ.

Кад су сви зађипали на тргу,
удовица и студент, баба и нежења,
пијанац и дама,
кад је распуштеница подигла транспарент
„Ја сам слободна жена“,
кад је самац видео шансу,
кад су сви почели да скачу и подврискују,
тек тада је Запад рекао:
Срби су достојанствен народ!

Кад су грађани кренули у протестну шетњу,
кад су одлучили да шетају целу ноћ,
да уопште не иду кућама,
кад су решили да станују на улици,
тек тада је Запад рекао:
Срби су нормалан народ.

Кад је почела да пада киша,
кад је почело да се смрзава,
кад су се договорили да из ината кисну,

да се из ината посмрзавају,
тек тада је Запад рекао:
Срби су паметан народ!

Кад су сви изашли на улицу,
бебе из обданишта,
а унутра остала само министарка за бригу
о породици,
ђаци из школа, студенти са факултета,
а унутра остао само министар просвете,
радници из фабрика,
а унутра остао само министар привреде,
болесници из болница,
а унутра остао само министар здравља,
посланици из Скупштине,
а унутра за говорницом остао само
председник Скупштине,
кад су сви, сви, сви, изашли из кућа,
а у кући остао само вођа,
кад су сви кренули
и почели да се врте у круг,
тек тада је Запад рекао:
Срби су, коначно,
пронашли свој пут.

ЦРНИ ШЕШИР

Дуж улице Пролетерских бригада
ноћне сијалице,
бледе као нервни болесници.

У Скупштини
свађају се посланици.

У соби-мушмули
спава.

Лаку ноћ рукама,
лаку ноћ ножицама,
лаку ноћ грудима,
и коси, и целој лепој глави.

Лаку ноћ целој љубави.

Цурице – царице.

Изнад црног Београда
твој се шешир окреће.
Спавај мирно. Не плаши се.
Добро бити неће.

ПЛИШАНА РЕВОЛУЦИЈА

За Д. З.

Ноћ. Београд. Кошава.
Није ово Варшава.
Није ово Букурешт.

Бију братију. Бране демократију.
Уз велику страст – чувају власт.

Извукла се из спаваћице,
променила гаћице,
стала насред Теразија,
цео дан виче: Револуција!

А сад: ноћ и тенкови
булеваром дуж.
Испред тенка стала је
да поправи руж.

Милиција. Машинке.
Бунда чува цуру.
Пред машинку стала је,
поправља фризуру.

Ветар удара у лице,
мрси лепе трепавице.
Вратила се са улице,
пред огледалом каже:
„Комунисти су убице.“

На очи ставља краставац
да ублажи сузавац.

Заборави, цуро, све,
Митинге и урнебесе.
Упамти само једно:
ветар ти шешир однесе.

ЦРНО ПОЉЕ

Чија је сенка на нашем пољу, оче?

Човек не стоји тамо,
дрво на њему не расте,
облака на небу нема,
птица преко поља не лети.

Узалуд копамо,
не можемо да је ископамо,
узалуд затрпавамо,
не можемо да је затрпамо.

Све је црње наше поље,
не можемо више сејати на њему,
не можемо ни воде пити
са нашег извора,
не могу нам се ни деца рађати
у нашим колевкама,
не можемо ни умирати
у нашим кућама.

Чија је сенка никла
на нашем светом пољу,
из наше свете земље?

Поље је наше, сине,
и сенка је наша на њему.

СЛИКА ИЗ НОВИНА

Видим у новинама, на слици,
гори црква наша,
испред ње туђи војници
пију пиво из флаша.

Изнад сломљеног крста,
изнад срушеног звона,
са подигнута три прста
на зиду плаче икона.

Симонидо, кад ћемо знати
ко поново ти очи копа,
да ли то чине Азијати,

ил' просвећена Европа?
Ил' што заборависмо најсветије
на нас падоше Проклетије.

НАША БЕДНА КУЋА

Јесте да је била,
јесте да више нема
ни прага њеног, ни трема,
јесте да је закоровила,

јесте да су изгорели
зидови њени,
зидови њени бели,
јесте да су порушени,

јесте да је залеђено
и снег у зимске дане
пада на огњиште њено,

јесте. Ал молимо те Свети Јоване,
издржаћемо невољу много љућу
само нам сачувај нашу срушену кућу.

ПАДА СНЕГ

Пада снег на земљу, са висина.
Преко линија. Преко граница.
Преко држава, домовина.
Пада снег на људска лица.

Пада на старце и старице,
пада на болнице и постеље,
пада на усне, на реченице,
пада снег на родитеље.

Пада снег на цео свет.
Без милости пада. Хладан.
Цео свет је велики смет.
Бели гроб, јадан.

Пада снег годинама без шума.
На Србију, на бедни људски збег.
Нема нигде правца, нигде друма.
Пада снег, пада снег, пада снег.

СРПСКА ЧЕТА

Патријарху Павлу

Кад нам узеше стране света,
небо над нама оста само.
Тад се построји наша чета,
Рекосмо: „Небо ником не дамо!“

Стадоше у строј деца из јама.
Постројише се и славни преци.
И потомци стадоше с нама.
И крсне славе, домаћи свеци.

И сад целом свету на мети
што небо душу ником не дамо,
са крста на ком смо разапети
идемо да грехе Богу предамо.

ПОБЕДНИК НА КАЛЕМЕГДАНУ

Ти, са округлог трга спомениче,
загледан у две широке воде!
Чокоти винови у грлу бронзе се плоде.
Један се голуб тешко неба одриче.
Јуриш на бедем, на барикаде!
Мач је у тело сунца исукан *и вечан*.
Ти, увек метално звучан и млечан
и победник на крају сваке баладе.
У недељу, на старим тврђавама,
зидамо Беле-куле од наше кости,
спуштамо танки лист у гроб вечности,
Споменик на тргу стоји. Година копни и рђа.

РАНО ЈЕ РАДОВАТИ СЕ

1

Победа се слави. Пију се стара вина.
На градским тврђавама капије отворене.
Тврдим рукама ратници милују младе жене.
На далека бојишта лије се месечина.

Са високих кула сишли су будни стражари.
Славље траје по градским трговима.
Овнујско месо и вино подељено је свима.
Са храбрим младићима диче се очеви стари.

У победничкој ноћи мирни су само мудраци,
загледани у небо препуно крупних звезда:
шта предсказује ватрена ова најезда?
Како су распоређени светли небески знаци?

2

Рано је радовати се док храбри први падају,
и непријатељ оплакује своје дичне хероје.
Ватре су упаљене, ал' сенке и даље стоје.
И поражени и победници се надају.

Мир неће постојати док раздвојени трају
лед и ватра на истоку и западу.
Све је мирно, ал' надамо се нападу.
Ни на једној страни војници не спавају.

Узалуд теку реке кроз поље свеже,
пир је пун зебње у своме богатом сјају,
узалуд љубавници када се не познају,
свет је пун бегунаца који беже.

3

Можда баш у овом часу ухода се прикрада,
док се певају химне и застава се диже,
с отровним поклонима ево га како стиже,
улази кроз капије неосвојивог града.

Уходе доносе ножеве у срцима,
сипају отров у чаше победничке,
уносе заразну кугу у касарне војничке,
Варвари су заједно у граду са Грцима.

Узалуд трагају обучени војници,
узалуд бију и хапсе по улицама,
уходе су и даље скривене међу нама,
невини чувари жита су у тамницама.

4

Ухваћеног сањара изводе пред судије.
Праве се брзо вешала. Месечина се леди.
Будући убица дотле за нашом трпезом седи
и нашу вечеру једе и наше вино пије.

Високо изнад глава заставе од пламена
ужарен ветар цепа и куле обмотава.
Славне победнике победи сопствена слава,
већ тутње градски темељи од камена.

И док се низ браде цеде опојна вина,
по улицама се деле комади меса и хлеба,
дигнимо свој поглед пут високога неба,
јер звезда, можда наша, већ пада са висина.

НЕ ЗНАМ КОЛИКО ЈЕ САТИ

Не знам колико је сати,
мрзи ме да дигнем леву руку,
ако је и дигнем неће вредети,
мрзи ме да погледам,
ако и погледам неће вредети,
мрзи ме да упамтим.

Не знам колико је сати,
можда је још дубока ноћ
и жена лежи поред мене,
можда је већ све прошло
и жена је одавно побегла.
Можда сви иду некуда,
можда би требало да устанем,
а можда је све завршено
и сви се враћају на починак.

Можда сам још млад,
а можда сам већ сасвим стар.

Не знам колико је сати.

ДРУГИ ГЛАС

Док читам књигу неко ми говори:
„Не губи време!
Има много важнијих ствари
од тога да будеш добар.
Изађи напоље,
тамо се нешто стварно дешава,
не буди наиван,
упиши се у боксерски клуб.“

Стављам на шпорет лонче да скувам чај
али ми глас каже:
„Проспи то ђубре, отвори флашу,
сви велики људи на свету били су пијанци.“

У цвећари купујем цвеће,
а чујем:
„Купи два пиштоља, шта те брига,
знаш, ваљда, у каквом времену живиш,
видиш да је и само небо бомба.“

ВЕТАР МИ ОДНЕСЕ НОВИНЕ

Таман сам сео за сто,
поручио кафу и раширио новине,
таман сам имао намеру да читам,
кад ветар их однесе.

Ено их сада лете улицом.

У котарици од ветра лете важне одлуке,
лете говори,
лете ратови,
са папиром масним од бурека
фотографија председника
одлете на кров.

Ко да јури новине по улици,
да скупља све те важне догађаје,
да скида председника са крова!
Док пијем кафу,
све ће то бити старо.

Штампају се већ нове новине,
са новим вестима
и новим фотографијама.

КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ У БЈЕЛОМ ПОЉУ

Сутра нам долазе песници,
читаће лирске песме,
оплемениће наша осећања,
морамо их лепо дочекати,
морамо покидати руже да их деца поклоне
песницима,
морамо посећи брезе
да их ставимо на бину одакле ће песници говорити,
морамо поклати јагњад
да погостимо песнике,
сутра нам долазе песници,
читаће лирске песме,
нека милиција буде спремна,
сутра нам долазе песници,
морамо то издржати.

ШТА МИ ЈЕ РЕКАО ИЗДАВАЧ

Предао сам збирку песама издавачу.
Издавач ме је позвао и рекао:
„Књига ти је примљена, потребно је само
да ове песме замениш другима,
јер, ако ове штампамо, сви ће рећи
да смо то намерно урадили,
а то, признаћеш, не би било угодно.
Ако случајно немаш нових песама
лако ћеш их написати, песник си,
уради то што пре, не буди лењ,
иначе, честитам ти, књига ти је примљена
и биће штампана.“

ГРАД

САМО ШТО НИЈЕ СВАНУЛО

Иза прозора само што није свануло
иако се чини да је још дубока ноћ,
са зимског неба тек по која пахуља
лелуја се између зграда.

Толико су лаке те пахуље
Да немају снагу ни да падну.

Пред зору се мрзне,
опомиње пословица.
Ноћ која је била дуга
пред зору је најдужа,
ноћ која је била тешка
пред зору је најтежа.

Иза прозора само што није свануло.

Као пахуље
или звук,
свет само што није умро.

ПОБУНА

Звони побуна у мојој соби.
Моје се ствари од трајања бране.
Хтеле би да нису. Да су окончане.
Свака би да се у прах издроби.

Гола светлост је легла преко стола.
Са ових страна је побуна устала.
Буни се вода из светлог бокала.
Све је у соби свијено од бола.

Величанствен је тај напор у води
да разбије стакло и да се разлије.
Све што је овде хтело би да није.
Хтело би од свега да се ослободи.

Осећа ми рука чега год се дирне
да више није оно што се хоће.
Буне се ствари оку тако мирне
а души препуне нереда и злоће.

***

Јутро.
Дан.
Вече.

Велико слово.
Реченица.
Тачка.

ГРАДОВИ НЕОНА И ДИМА

I

У овај град смо допутовали
ничији, сами, без кофера.
У овом граду ми смо љубили
на степеништима солитера.

Били смо нека небеска деца
у грозничавој вреви улице.
Наша су срца, ко јабуке,
слободно кљуцале градске птице.

Улазили смо у продавнице,
у фишецима тражили љубав,
питали смо саобраћајце
где да нађемо свод неба, плав.

И тако нестварни, као чуда,
на асфалту од земље врели,
према небу и према звездама
лифтовима смо се пели.

2

Градови од неона и дима
са срцем од машина,
ево, преко небеских шина
и у вас стиже зима.

Врапци у белим капутима,
у снежним бундама, на жицама,
возе се на трамвајима,
греју се пред пекарницама.

Веје снег низ Кнез-Михаилову,
бели снег студентских дана,
из димљивих, топлих кафана
службеници таксије зову.

Зимско вече, београдско вече,
даме у крзну, у чизмицама,
радници с векнама под мишкама,
кошава по лицу сече.

Испод биоскопских реклама
тапкароши нуде, живо,
чека их у драгстору салама,
хлеб, цигарете и пиво.

ГРАД

Слажем кристалне коцке,
стављам коцку на коцку,
подупирем једну другом,
тражим равнотежу,
водим рачуна о ивицама,
дижем светлу пирамиду,
пазим како се преламају зраци,
строго одређујем места
за сенке и за светлост,
за праве линије и кругове,
проналазим звучни склад
хармонију,
гледам замрзнуту музику,
слушам шум залеђених водопада,
усклађујем речи различитих језика,
видим бело ноћно небо
настањено душама,
високе и дубоке лавиринте,
слажем кристалне коцке
и ево ме
у великом граду,
у великом светлом граду
чија бука мени прија,
шумне улице,
река људи на тротоарима,
велике стаклене коцке
наслане једна на другу,
крећу се рекламе,
све се креће,
све иде,

бруј људских гласова,
моћни градови у покрету
тамо где сте ви
тамо је свет.

Велики градови – кристалне кугле,
ево ме, најзад!

Седим на степеништу
испред мене су само раскрснице,
у шуми сам бучних улица
великог шумног града.

БАЛАДА О ГРАДСКИМ ПУЖЕВИМА

После летње кише
градски пужеви
иначе увек плашљиви и опрезни,
излазе из својих лепих кућица
остављајући их на леђима,
напуштају траве око ограда,
сигурност башта
и насрћу на улицу,
своја
нежна,
фина
тела страсно вуку
преко топлог, грубог, црног асфалта
плаћајући ту своју еротику главама:
крцкају
испод
потпетица
чизама,
штикли,
испод
аутомобилских гума.

БАСНА

Приметивши да је у причи и ловац,
зец је побегао главом без обзира,
за њим одмах
истрчала је и лисица.

Ено их сада,
кроз маглу зимског јутра
беже низ Булевар,
замичу кроз смрзнуто поље
у шуму пуну иња.

Ловац у бунди
поставља замке иза сваке реченице,
ложи ватру иза сваке речи,
пуца насумице по празнини,
кад види да је ове узалудно, убија писца.

Касно увече,
прозобла и сита,
лисица се сама враћа
у сасвим другу причу.

ТЕШКОЋЕ И РАДОСТИ ЗАНАТА

Сваки мајстор мора бити савршен у свом занату
ако жели да му доноси радост и задовољство,
да ли воли свој посао видећете по томе како га ради,
и целат који гиљотинира мора бити савршен
мајстор,
ако поштено обавља свој посао,
потрудиће се својски око осуђеника.

Као прво, место на које осуђеник клекне мора да је
почишћено
да овај не би на неки каменчић нажуљио колена,
јер то може да заболи, да буде непријатно,
справе, такође, морају бити савршене,
осуђеника не сме ништа да стеже јер то рађа
осећање нелагодности,
глава на пању мора му бити намештена тачно,
нити сувише напред, нити увучена у рамена,
осуђеник мора бити све време опуштен,
целат који обавља свој посао мора бити пажљив и
нежан.

Сечиво које ће да се сјури мора се наоштрити да се
сјаји,
јер тај сјај улепшава општи приказ,
а сам осуђеник не губи наду да ће се сигурно
десити оно што очекује.

Ниједан посао не сме да се отаљава
јер само тако доноси радост и задовољство.

И тек кад сечиво полети, срце правом мајстору
заигра јаче,

застрепи да ли ће све бити у реду,
да ли ће тачно, у милиметар, лако као конач проћи,
без сметњи, без крцкања,
и тек кад се све то заврши, кад се глава весело
откотрља,
целат може да одахне.

Свеједно да ли ће му тада неко честитати,
на његовом лицу, ако је прави мајстор, засијаће
радост,
због лепо и добро и поштено обављеног посла.

ЧАША ВОДЕ НА СТОЛУ

Довољна је
Чаша воде на столу.
Сто може бити
Груб,
И они што седе за столом
Могу бити
Ружни и зли,
Довољна је
Чаша воде на столу
Да би сто
Олистао и озеленио
И да би,
Упркос свему,
Стигло пролеће.

ЈЕДАН СУНЧЕВ ЗРАК

Прошавши целу васиону
Зрак сунца стиже у тамницу,
Провукао се кроз кључаоницу
И сада лежи на бетону.

Хиљаду година путовао
Кроз бескрај. Стигао из раја
Са звезда на сужња пао
У тамници, пуној очаја.

Као икона пред нама слика:
Зрак сунца изашао из царства свога
На рукама осуђеника
Није ли поздрав од самог Бога?

ОПСАДА

Ја улазим. То је тамница и зид
ме закопчава. Ја тражим светлост,
али мртав ми остаје вид,
и, знам, не може више бити мост
до пишљивих ствари. Дворана
глува као издајство. Ваздух
љубичаст, без дана.
Браним се својим гласом. Слух
ми је од црне самоће.
Где су, покажи, та врата
иза којих израста воће,
покажи! Зид ме стравично хвата
На ком је месту то огледало
видика? Овде не удара
ни последњи ехо. Све је пало.
И ја! И ја. Зид ме затвара
иза будног света, иза сјаја
свих очију које се мире
здраве. Између свода и очаја
опседнута нада ми умире.

ПРАЗНА СОБА

Зашто затвараш врата
од своје празне собе?

У њој ничега нема,
нико ти не може ништа однети.

Зашто чуваш ту празнину,
зашто чуваш те сенке по зидовима?

Брат ти је узалуд куцао,
пас је дуго цвилио на прагу.

Зашто затвараш врата
од своје празне собе!

Кад би сад наишао лопов
који без кључа уме да их отвори,

кад би се однекуд појавио разбојник,
да их развали,

био би то Божји знак
да ниси заборављен и да ти спаса има.

ДОЛАЗАК НОЋИ

Пламте црвене рампе. Расту нам руке звучно.
Топло се истичу сребрна огледала.
Неспавачи су будни и гледају се мучно.
Њихова велика сенка низ зидове је пала.
Неспавачи су озбиљни. Они се не познају.
Црне воћке расту у прозорима.
Ветар улази у собу. У своме црном сјају
руше се звездани хорови за ломним крововима.
Дими се месечина. Лепи се уз бистра стакла.
Ово је час! Брује ваздушне жице.
Заидани смо у ноћ. Она нас је помакла.
Сад смо са друге стране, иза реалне границе.
Промичу скитнице. Крију се за угао,
У препун излог лопов пристојно звера.
Дан је преврнуо кожу. Бесхлебни сат је пао.
Диже се отворено срце. Буде се стубови мермера.

ТРЕЗАН АЛКОХОЛ

1

У резбарију зри позно воће. Југ
се полако хлади и постаје замишљен.
У кристалима се умирују воде. Круг
за кругом ишчезава као сен.
Небо остаје голо као огледало.
Ватре се у стаблима бешумно гасе
Ох време је средњих година! Као сребро мало
у зиду спавају птице немајући снагу да се огласе.
Лице слично слепој мапи света.
На дну ума сјај старог злата чезне.
Сад хладна светлост питања одгонета.
Алкохоли се у својим стаклима трезне.
Пустиње се хладе. Време је чисте љубави.
У кристалима наше сузе горе.
Свет сужава границе.
У боловима смо здрави,
чисти бол, најлепши, светли се испод коре.

2

Вече у свим стварима. Празни
бол отвара врата према звездама.
Срећни су они који не избегаше казни
а, ипак, непоражени остадоше пред нама.

Божија вода саму себе опере.
Свет изобличен у срцу као у визији
биће сачуван у тужној поезији.
Ништавна је смрт кад у њу немамо вере.

Глава моја почива у предметима од стакла
Тамо се руше и беле вечерње воде.
Срце од пепела и угашеног пакла
пати и у слободи без слободе.

Пејзаж претворен у цвет црн и звездан.
Зарази речи не могу да одолим.
Окренут своје срцу, сузама везан,
на чисту воду мислим кад се молим.

3

Један је правац према мени. Макар
да одводи у лед, макар у пораз.
Ако га откријем, успећу да бакар
преточим у злато. Црно у сјајни млаз.
Све друге стране су погрешне. Лица
свог сам пожелео, било ружно и само.
Да ли сам близу? Као самоубица
чекам двојника да се упознамо.
Вребама себе песмом. Храним се сурово металом.
Играм се жмурке са собом да видим где ме има.
Заразио ме свет. Свет је ја у малом.
Слушам и ћутим у свим говорима.
Страх не признајем. Ако сам у вери,
и пораз је победа јер води до себе.
Боље је, мислим, да ми срце поједу гладне звери
него да међу лажним звездама у хладном простору
зебе.

4

Свет се окреће према теби. Непогоде
се стишавају. Ти си у мислима.
Залеђене блистају у брдима воде.
Смрзнуте леже звери у стаблима.

Љубави моја без врлине и зала,
светлост, ослобођена ватре, у срцу ми сија.
Онесвешћен сам од твога огледала
које се кроз свет са болом разбија.

Ствари, укочене у своје леду
зру, са очајном надом да ће љубав успети
и од лома и света у нереду
створити хармонију, на звезду се попети.

Док улазим непомичан у ове северне дане,
храброст је љубав једноставна као правда.
Нити са леве, нити са десне стране.
Сасвим исправна. Она ће звездама да влада.

КЕСТЕНОВИ У ЦРНОТРАВСКОЈ

Коме је у пролеће 1982. потребан мирис
кестенова у Црнотравској?

Младима, изгледа, није,
иначе би долазили да се ту заљубљују,
стара срца се плаше пролећа,
имају запушене ноздрве.

Нико нема времена за наивне шетње
под кестеновима у Црнотравској.

СМОГ

Ваздух је црна мрља,
ваздух трули.
Из њега излећу лептирови пуни смрти
и једу нашу кожу.

Тражимо спас.

Пресвлагачимо се.

Огледала у којима се огледамо
остају цела,
али ми се разбијамо у њима.

Наш глас звони у нама
не може да изађе.

Не можемо никога да позовемо у помоћ.

ОТРОВНИ ПОЉУПЦИ

Љубимо се
отровним пољупцима,
остављамо губу
једно другом по лицу.

ДЕТЕ ЗЕБЕ. НЕБО ЈЕ ХЛАДНО

1

Јутро не може да пробуди дете.
Пробајте да га зовнете.
Оно је заспало на улици.
Ветар котрља кликере.
Ливаде се зелене на плочницима.
Један пас има две главе,
али ни једна не уједа.
Дете весело спава.
Немојте да га будите.
нека се у себи смеје.
Небо је хладно.
Ствари су около
непознате и безбојне.

2

Ево малог на улици
међу трамвајима, кућама и људима.
Он се плаши
може трамвај да га прегази.
може неко непознат да га одведе.
Он би хтео да црта кредом по бетону
Он би хтео да уђе у излог са пајацима,
да њима да своју главу.
Он би унео код себе у кућу
и трамвај и ону зграду,
али сетио се да би га грдили.
Мали је несрећан
међу овим играчкама са којима се не може играти.
Мали је залутали странац на улици.
За њега локомотива пролази кроз зид,
градски парк са свим птицама премешта се под
његов јастук,
ветар се љуља на грани дрвореда...
Мали је уморан и ускоро ће заплакати.

ПЕСМЕ ЗА ДЕЦУ

ПРИЧА О СТАРОМ СНЕШКУ

Деца из моје улице знају
да ово нисам измислио:
у мом дворишту,
прошле зиме,
један Снешко Белић је био.

Имао очи од угљена,
коса му била снежна пена,
руке и ноге –
укочене, а нос –
паприка црвена.

Волели смо га,
миловали,
шећер и млеко му давали,
гледали смо га као свога,
а 1. марта,
и поред тога,
отпочео је он да сиви,
није кашљао па нисмо знали
шта може да му фали.

Мира је рекла:
„Зов’те лекара,
из социјалног, да без пара
прегледа нашег Снешка.“

Ал ситуација је била тешка,
па по савету малог Мије –

стависмо му облоге вреле
преко груди
и преко чела.

Снешко је много болестан био
и без трага се истопио.

Питаше деца учитеља
шта је то Снешка болело?

Учитељ рече:
„Округло сунце
за доручак га појело.“
Деца из моје улице сада
желе још један проблем да среде:

Шта ће од сада сунце да једе?

КАД СЕ ДУШКО ВРАТИО С МОРА

Летос је Душко био на мору,
купао се тамо три месеца,
хватао рибе, отварао шкољке,
радио све што раде деца.

А кад се после кући вратио
и испред кућног прага стао,
сви су га гледали, али нико
није га одмах препознао.

Прво га угледала мама
па ко све наше маме просте
узвикнула је изненађено:
„Гле, мали Црнац дош’о у госте!“

Тата је баш после ручка
легао мало да се одмара,
а кад је Душка опазио
рече: „Ево нам оџачара.“

А најсмешнија била је бака
када јој Душко рече: „Здраво!“
трипут се брзо прекрстила
мислећи да је црни ђаво.

Једва су Душка препознали!
Са свих га страна загледали
и чудили се у разговору
колико је порастао тамо на мору.

Онда је отац узео метар
и измерио Душка пред свима:
израчунао је да је на мору
поростао тачно десет сантима.

Својом благом очевом руком
помиловао је Душка по коси
и важно изјавио, да сви чују:
„Моје панталоне ће одсад да носи!“

Сада Душко иде у школу,
игра се са децом по улицама,
шута лопту, гађа врапце,
ал – у очевим панталонама.

КАД БИ ДЕЧАЦИ ВЛАДАЛИ ГРАДОМ

Кад би дечаци владали градом,
они би знали шта да раде:
налепили би бркове
и страшне браде,
па кроз прозор највише зграде
издали би команде:

У име града и владавине
укинули би
тетке
и стрине,
шоље са млекум
и батине.

У граду не би било лекара
у корист посластичара,
нити би било апотека
у корист –
продавница бурека.

Ђаци би добили специјалне дозволе
да увек кад је математика
изостану из школе,
најслободније би било играти кликера
испред учитељице и чика милиционера.

Још би биле дечије жеље
да седам дана у недељи
буду – недеље.

Кад би сви ти проблеми били сређени,
по хитном наређењу владе
подигла би се хиљадуиједна фабрика чоколаде,
па би сви сели
и почели да се сладе
док им и чоколаде не досаде.

ВАЉЕВСКЕ ЗАНАТЛИЈЕ

У Ваљеву граду
можемо ти и ја
лако препознати
ко је занатлија.

Добар шофер без курбле
улицом не иде,
ковач носи наковањ
да га људи виде.

Обућар без шила
ни да мрдне неће,
пекар без лопате
у госте не креће.

Трговац у руци
увек кантар носи,
кројач се шиваћим машинама
пред светом поноси.

Столар носи ренде,
зидар мистрију,
а бербери бријаче
са којима брију.

У Ваљеву граду
познато је свима,
мајстори се поносе
својим алатима.

МИЛЕ

Онај Миле с петог спрата
ради свашта из ината,
да штедео себе не би –
инат прави и сам себи.

Када пође он у шетњу
направи читаву пометњу,
кажеш ли му: „Хајдемо десно“,
одмах лево крене бесно.

Када мама сто постави,
он се баш тад сит направи,
а када се ручак дигне
њега глад тад баш стигне.

Даш му малу јабуку
он ти тражи већу,
ти му пружиш највећу,
каже: „Сад њу нећу.“

И тако по цео дан
из ината мења план,
по питању свих ината
он је прави тата-мата.

ДЕДА И ТРОТИНЕТ

Шта ће деди авион?!
У шупи би рђо он.
Ил, шта ће му камион?!
У шупи би био и он.

Шта ће деди брзи воз!
Та је вожња спора скроз.
Деда неће ни ламбрету,
нит свемирску ракету!

Деда хоће тротинет
да обиђе цео свет,
да у трубу труби
да се не изгуби.

Склањајте се, брз је лет –
деда вози тротинет.

ЧУДНА РИБА

Једна риба сасвим мала,
да је могла у кап воде стати,
није ништа знала,
није знала ни пливати.

Тешиле је рибе веће:
„Ни ми нисмо знале,
кад смо биле мале.“

Ал та риба глупа,
није смела,
замислите, није смела
да се купа.

Мала као трун из ока
лежала је крај потока,
плакала је тужна, сама,
давила се у сузама.

И, гле чуда! И, гле чуда!
Та рибица луда,
та рибица мала,
у једној је својој сузи
наједанпут – запливала.

БЕЛА РАДА

Баш је лепотица
она Бела Рада,
што расте у пољу
на домаку града.

Цео дан јој бумбар
један мира не да,
заљубљен до носа
облеће је, гледа.

А она испод
белога шешира,
са нежношћу гледа
у једног лептира.

ДОЛАЗАК ЗИМЕ

Зима прво почне на нашој тераси
цвеће наше мајке полако да гаси.

У кућу улази наша мајка стара,
за собом врата полако затвара.

У пећи ватра запуцкета јаче,
а деца цемпере, ево, већ облаче.

Напољу ветар, суснежица бије,
у нашој кући све је веселије.

Мајка почиње приче да нам прича,
док фијуче ветар, бесни зимска цича.

ЦАРИЦА ПАХУЉИЦА

Била снежна царица
звала се Пахуљица,
царовала на небесима,
царство јој се звало Зима.
Дворци – бели снегови
и ледени брегови.
Била снежна царица
звала се Пахуљица.
Наишао сунчев зрак
она мисли Пахуљак.
Сва се њему предаде,
царства белог нестаде.

ЛЕТ ГОЛУБОВА

Плаве голубове
кад небом заплоче
шта то у висине зове?

Њихов завичај
да л је онај сјај
што га крије бескрај?

ПРИРОДНИ ЗАКОН

Све што живи у природи
мора прво да се роди,
да изађе из свог мрака,
из семенке, ил стомака,
ил из икре, ил јајета,
да постане део света
па да расте и да цвета.

ПЕТАО И ЗВЕЗДЕ

Кад ујутро певац кукуриче
он на звезде одоздо виче,
са плота, кроз густо грање
јавља: „Идите на спавање
јер ускоро смена стиже,
Сунце се на небо диже.“
Звезде само дотле светле
док не чују прве петле.

КАКО КО ГОВОРИ

На огради певац кукуриче,
на ливади црни бик риче,
у бари жаба крекеће,
у врзини коза мекеће,
на крову голуб гуче,
у штали крава муче,
у дворишту гуска гаче,
на брду магарац њаче,
у трави пиле пијуче,
у кући мачка мјауче,
у природи све што се створи
својим језиком говори.

ДАНИ У НЕДЕЉИ

Освануо Понедељак
вредан, чио лак,
радио, па позвао
у помоћ Уторак.

Уторак то настави,
све лепо по реду,
ал не може ни он сам
па позива Среду.

Среда хитро прискочи
као што би свак,
њој се јавља њен сусед
звани Четвртак.

Посао је при крају,
види се свршетак,
да га сасвим доврши
наишао Петак.

Кад уморан пети дан
на починак пође,
он пробуди Суботу,
па Субота дође.
А Субота свим данима
вредним спреми весеље,
па се потом одморише
у гостима, код Недеље.

РЕЧИ

Име своје има свако,
свака ствар или лице,
речи које именују –
то су именице.

Свака ствар се описује
па свој опис има –
именице тек су лепе
кад су с придевима.

Цвет мирише, дете расте,
мама тату воли –
ко шта ради, говоре нам
брбљиви глаголи.

Именице замењују
заменице само,
да бисмо се пребројали –
бројеве имамо.

Тако речи, све заједно
људски говор створе,
тек кад саме, међу собом
воде разговоре.

---

* * *

Детињство се нагло завршавало. Дотадашњи свет био је створен од боје, мириса и звука. У ваздуху се простирала цветна ливада чији су се мириси могли видети. Нестајао је врт у коме су сенке испод дрвећа имале боје крошњи и латица. Сенке су биле беле, розе, плаве, зелене... Нестајао је чудесни свет видљив само деци. Магла детињства се дизала, детињство се пресељавало у памћење које се не чува у глави већ у души. Почеле су да се указују контуре реалног света и да се поставља пред нама питање који је свет истински.

БЕСЕДА ПЕТРА ПАЈИЋА

Драги пријатељи, поштоваоци Десанке Максимовић, хвала вам што сте дошли да заједно учествујемо у свечаности поводом доделе награде која носи име велике песникиње.

Поезија Десанке Максимовић, како је то већ рекао Рајко Петров Ного, доживљава се као велика словенска липа, а ја бих још додао као пчелињак или као поље засуто перуникама. Она прелази језичке и друге границе, а Десанка припада породици великих словенских песника. То јој, међутим, не смета да остане завичајна и увек, са дубоким осећањем, национална. Њена поезија је ушла у душе српског народа, као некада народна песма. Она је за све узрасте, прати нас од детињства, кроз младост, па до доба када можемо да помислимо да немамо више времена, а она нам тек онда укаже будућност.

Писала је родољубиву, љубавну и рефлексивну поезију. Питао сам је једном приликом, убеђен да ће позитивно одговорити, да ли је то што је рођена у устаничком крају славних Ненадовића, слушајући у детињству песме и приче о српском војевању, преваходно утицало на њено осећање патриотизма. Не размишљајући ни тренутак, одговорила ми је одрично, а затим испричала један доживљај који је илустровао каква су догађања на њу највише утицала. Препричаћу вам тај догађај.

Био је рат, можда 1915. година. Стајала је код прелаза са сељанком која је, повијена, носила воду из бунара. Путем је ишао војник, раздрљен, раскопчан, уморан, очајан. Пушка му се вукла по цади. Пришао

им је и рекао: „Мајко, можеш ли ми дати мало воде?“ „Хоћу синко“, одговорила је сељанка. Када се војник освежио, питала га је: „Одакле идеш синко?“ „Са фронта“, одговорио је војник. „А где си пошао?“ питала је даље сељанка. „Идем кући, мајко. Изгубили смо. Србија је пропала. Нема више Србије.“ Тада се сељанка усправила, као да је порасла. Скоро љути-тим гласом рекла је: „Срам те било, војничче! Врати се натраг и ратуј са својим друговима. Србија није пропала и знај да постоји све док си ти жив!“

Сличних догађања је било, а једно од најпотреснијих и најснажнијих је када је чула за стрељање Ђака у Крагујевцу. Налазила се на улици и док је ишла сва ужаснута према кући чувена песма „Крвава бајка“, сама се у песникињи родила. Понављала је у себи и носила је као мало воде на длану, да би је код куће само преписала.

Када су у питању Десанкине љубавне песме, она их је писала целога живота. Било јој је 86. година када сам водио разговор са њом, за *НИН*. Тада ми је рекла: „Знаш, напишем и сад љубавну песму па је објавим тако што све стихове растури-м по неким другим песмама и само ја знам да сам је објавила.“ На питање шта мисли о књижевној критици испричала је нешто што личи на анегдоту. Каже да је добила писмо од неког младог руског морнара који је пловио Северним леденим морем и некако се у његовим рукама нашла књига у којој је било и Десанкиних љубавних песама. „Драга песникињо“, писао је морнар, „ја мислим да сте све љубавне песме написали мислећи на мене“. „То ми је била најдража књижевна критика“, рекла је Десанка.

Да још кажем и то да нам Десанкина поезија никада није била потребнија колико нам је данас потребна. У овом времену кад нас терају да заборавимо своју прошлост, традицију, историју, кад нас уче

да мрзимо сами себе, да заборавимо ко смо и како се зовемо, она стоји као брана свим тим покушајима, свим тим отуђењима, она је ризница у којој се чува једина истина о нама, наше право име и презиме.

И, на крају, на питање како се постаје песник, Десанка је одговорила: „Треба мама да те роди.“

БЕЛЕШКА О ПИСЦУ

Петар Пајић је рођен у Ваљеву (1935), где је завршио основну школу и гимназију. Дипломирао је на Филозофском факултету у Београду (група за југословенску и општу књижевност).

Књиге песама: *Дан* (1958), *Љубав у брдима* (1962), *Песме* (1967), *Чисто доба* (1968), *Светле горе уз мора* (1978), *Ако порастемо до звезда* (избор, 1981), *Ослобађања Ваљева* (драмска поема, 1989), *Чисто доба* (избор и нове песме, 1990), *Србија је на робији* (избор и нове песме, 2002), *Београдска јабука* (избор и нове песме, 2003), *Најлепше песме Петра Пајића* (избор и предговор Слободана Ракитића, 2004), *Риме* (2007), *Кад су Срби читали ушима* (2009), *Петак у Јерусалиму* (поезија и поетика, 2013), *Изабране песме* (2014).

Књиге приповедака: *Поџибије моја геде* (1978), *Машта свих Гавриловића* (старе и нове приче, два издања на српском и једно на македонском језику, 1989, 1990), *Слике из детињства* (1995), *Приче* (избор, 1998), *Приче о Пију* (2001), *Небески народ* (избране и нове приче, поговор Марко Недић, 2009).

Књиге сатиричних текстова: *Дневник нашег савременика* (1992), *Ко је ко у Србији* (сатирични лексикон, 1998).

Књига за децу *Како се греју пахуљице* изашла је у више издања.

Књига малих есеја, разговора, колумни *Нешто као* (2007).

Награде: *Полиџикин забавник*, *Невен*, *Јован Хаџи Костић*, *Тигар*, *Бранко Ћопић* (из фонда САН-у),

---

Златни крст кнеза Лазара, Повеља Мораве, Златни беоучи, Награда „Десанка Максимовић“, Одзиви Филипу Вишњићу, Жичка хрисовуља, Награда „Радоје Домановић“, Зайлањски орфеј и Златни орфеј.

Поезија и проза Петра Пајића превођене су на више страних језика и заступљене су у бројним антологијама.

САДРЖАЈ

Речи.....	5
РАНЕ ПЕСМЕ.....	7
Чежња.....	9
Очи.....	10
Лудаци.....	11
Обала.....	12
Балада.....	13
Светлости глади.....	14
Ако порастемо до звезда.....	16
Рат.....	17
Нож.....	18
Два пса.....	19
Кликери.....	20
Лептир.....	21
Бик.....	22
Рибњак.....	23
Воће.....	24
Кристали.....	25
Подрум.....	26
Виолина.....	27
Бол.....	28
После твога одласка.....	29
Недеља.....	30
Буђење.....	31
Јануарска песма.....	32
Стабло.....	33
Обасјана нада.....	34
Одлазак.....	35
Мрежа.....	36

ЧИСТО ДОБА	37
Грех.....	39
Опет кристали.....	40
На чисту воду мислим кад се молим.....	41
1.....	41
2.....	42
3.....	43
4.....	44
5.....	45
Земља.....	46
Светле горе уз мора.....	47
Чисте руке	48
Зимски слог	49
Нада	50
Висока бела планина.....	51
Људски дом.....	52
Зима у библиотеци	53
Човек у библиотеци.....	54
Север.....	55
1.....	55
2.....	56
3.....	57
Ледени брег	58
Ако се тражи то чисто доба	59
Крај.....	60
ПРЕД ТРОЈЕРУЧИЦОМ	61
Пред Тројеручицом	63
Рана јесен	64
Балада о Александру.....	65
Ништа	66
1.....	66
2.....	67
Последњи сусрет.....	68
Опело за Луку Пајића.....	69
1.....	69
2.....	70

3.....	71
4.....	72
5.....	73
6.....	74
Вилијам Батлер Јејтс код мене на слави	75
Пут до Јованице према Хиландару	76
Жртва.....	78
Ваза од керамике.....	80
Тренутак.....	81
Десетерац.....	82
Грчка.....	83
Пашће по нама светлост речи.....	84
ЉУБАВ ЉУБАВИ ЈЕ ПРАВО РАЗБОЈИШТЕ.....	85
Љубав љубави је.....	87
Душа љубави.....	88
Веровање.....	89
Кроз тмушу.....	90
Један дан.....	91
Једно име.....	92
Заклетва.....	93
Самоуслуга.....	94
1.....	94
2.....	95
3.....	96
4.....	97
Ах, тако бих се радо.....	98
Колико те дуго памтим.....	99
У тамној боровој шуми Маљена.....	100
Љиља.....	101
Много касније.....	102
Децембар.....	103
Час љубави.....	104
Љубавна песма.....	105
Ваша прошлост.....	106
Авала.....	107
Кроз тебе гледају моји прозори.....	109

Црква	110
Слутим долази страшна зима	111
На обали.....	112
Док сам те тражио, изгубио сам се.....	113
МОЈА МАЈКА ХЕКЛА.....	115
Моја мајка хекла	117
Ноћни видик.....	118
Лов.....	119
Коњ.....	120
Песници	123
Шума	124
Дрво	125
Беспутица.....	127
Арапска прича	128
Младићи.....	129
Старци	130
Ако већ мораш.....	131
Мартовско време.....	132
Пролеће	133
Наша кућа у планини	134
Изгубљени јахач	135
Море.....	136
Путовање.....	137
Опет море.....	138
СРБИЈА	139
Сонет о Византији	141
Србија	142
1.....	142
2.....	143
3.....	144
4.....	145
5.....	146
6.....	147
7.....	148

.....	149
Кад смо били сви у кући	150
Сеоба Србаља	151
1.....	151
2.....	152
3.....	153
Кад су Срби читали ушима.....	154
Златибор.....	155
1.....	155
2.....	157
Ишчезле звери	158
Само тело у врту.....	159
Ружа	160
Буквар земље	161
Историја.....	163
Вукајло Мишић	164
Лице мога оца.....	166
Брат.....	167
Четри брата, четри разбојника.....	168
Слика са ваљевске улице из 1944.	170
Шињел и еполете.....	171
Дрво у националном парку	172
Балада о прљавом рату.....	173
Карневалска револуција	174
Црни шешир.....	176
Плишана револуција	177
Црно поље.....	179
Слика из новина.....	180
Наша бедна кућа	181
Пада снег.....	182
Српска чета	183
Победник на Калемегдану.....	184
Рано је радовати се.....	185
1.....	185
2.....	186

3	187
4.....	188
Не знам колико је сати	189
Други глас	190
Ветар ми однесе новине.....	191
Књижевно вече у Бјелом Пољу.....	192
Шта ми је рекао издавач	193
ГРАД	195
Само што није свануло	197
Побуна	198
***	199
Градови неона и дима.....	200
1.....	200
2.....	201
Град	202
Балада о градским пужевима	204
Басна	205
Тешкоће и радости заната	206
Чаша воде на столу.....	208
Један сунчев зрак	209
Опсада	210
Празна соба.....	211
Долазак ноћи.....	212
Трезан алкохол	213
1.....	213
2.....	214
3	215
4.....	216
Кестенови у Црнотравској.....	217
Смог	218
Отровни пољупци.....	219
Дете зебе. Небо је хладно	220
1.....	220
2.....	221

ПЕСМЕ ЗА ДЕЦУ.....	223
Прича о старом Снешку.....	225
Кад се Душко вратио с мора.....	227
Кад би дечаџи владали градом.....	229
Ваљевске занатлије.....	231
Миле.....	232
Деда и тротинет.....	233
Чудна риба.....	234
Бела Рада.....	235
Долазак зиме.....	236
Царица Пахуљица.....	237
Лет голубова.....	238
Природни закон.....	239
Петао и звезде.....	240
Како ко говори.....	241
Дани у недељи.....	242
Речи.....	243
* * *.....	244
БЕСЕДА ПЕТРА ПАЈИЋА.....	245
Белешка о писцу.....	249

Петар Пајић
ПОЕЗИЈА

Издавачи
Задужбина „Десанка Максимовић“
Београд, Скерлићева 1
Народна библиотека Србије
Београд, Скерлићева 1

За издаваче
Стјаниша Тушњевић

Уредник
Стјаниша Тушњевић

Графички уредник
Нина Појов

Тираж 300 примерака

Штампа
Драслар њаршнер, Београд

ISBN
978-86-82377-47-4

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

821.163.41-1

ПАЈИЋ, Петар, 1935–

Поезија / Петар Пајић. – Београд : Народна библиотека
Србије : Задужбина "Десанка Максимовић", 2015
(Београд : Драслар партнер). – 257 стр. ; 21 см. –
(Награда Десанка Максимовић ; књ. 20)

Тираж 300. – Белешка о писцу: стр. 249–250.

ISBN 978-86-82377-47-4 (ЗДМ)

COBISS.SR-ID 213936396

---

9 788682 377474 >